

แผนพัฒนาการเกษตรตำบลโนนนาราน
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลของตำบลโนนนารายณ์ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดทำขึ้นตามโครงการพัฒนาชุมชน ประจำปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ของกรมส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖ – ๒๕๗๐) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์จุดอ่อน - จุดแข็ง - โอกาส-ภาวะคุกคาม (SWOT ANALYSIS) ของตำบล มุ่งเน้นถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้มากที่สุด ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนโดยผ่านผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ศรีสุม อสาศสมักรเกษตร และผู้แทนเกษตรกรระดับหมู่บ้าน ตลอดจนหน่วยงานราชการต่างๆ ในพื้นที่

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตามโครงการพัฒนาชุมชนฉบับนี้ ผู้จัดทำขอขอบพระคุณผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรท้องถิ่นและผู้เข้าร่วมการประชุมทุกท่าน ที่ให้ข้อมูลและร่วมมือเป็นอย่างดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรฉบับนี้จะสามารถทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรในตำบลโนนนารายณ์ดีขึ้นและยั่งยืนสืบไป

นางสาวกิมิทา โคเวียง
เลขานุการศูนย์บริการฯ ตำบลโนนนารายณ์
สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู
มกราคม ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

๑.๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๒

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๓

๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๓

๑.๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

๖

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๖

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

๙

๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ และฤดูกาล

๙

๑.๓.๒ สถิติปริมาณน้ำฝน

๑๐

๑.๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๑๑

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑๑

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑๒

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๑๒

๑.๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

๑๒

๑.๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑๔

๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑๔

๑.๖.๒ ด้านการพาณิชย์

๑๖

๑.๖.๓ จำนวนประชากร

๑๖

๑.๖.๔ ข้อมูลประชากรแยกชายหญิง และจำนวนครัวเรือน

๑๖

๑.๖.๕ ข้อมูลสาธารณสุขโรค

๑๗

๑.๖.๖ ข้อมูลด้านสังคม

๑๘

๑.๖.๗ การศึกษา

๑๙

๑.๖.๘ สาธารณสุข

๑๙

๑.๖.๙ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

๑๙

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๒๒

๑.๗.๑ พื้นที่และการใช้ประโยชน์

๒๒

๑.๗.๒ การใช้ที่ดิน

๒๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๒๔
๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๔
๒.๑.๑ สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่	๒๔
๒.๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๒
๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๓๔
สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	๓๖
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ	๔๑
ตำบลสายนาวัง	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๑
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๔๒
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๔๔
ตำบลโนนนาราย	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๔๕
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๔๕
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๔๕
ตำบลนาคู	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๕๔
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๕๔
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๔
ตำบลบ่อแก้ว	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๕๘
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๕๘
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๕๘
ตำบลภูแล่นช้าง	
๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	๖๔
๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	๖๖
๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	๖๖
บรรณานุกรม	๗๗

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓
ตารางที่ ๒ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ๒๕๖๕	๓
ตารางที่ ๓ ตารางแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอนาคู	๔
ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๐
ตารางที่ ๕ ตารางแสดงอุณหภูมิสูงสุดต่ำสุดเฉลี่ยของแต่ละเดือน ใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๑
ตารางที่ ๖ ตารางแสดงจำนวนแหล่งน้ำผิวดินในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๓
ตารางที่ ๗ ข้อมูลประชากรแยกชายหญิง และจำนวนครัวเรือน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี ๒๕๖๕	๑๖
ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๓
ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลแปลงใหญ่อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๔
ตารางที่ ๑๐ แสดงพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๕
ตารางที่ ๑๑ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวซ้อนทับกับพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๘
ตารางที่ ๑๒ จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวและพื้นที่เก็บเกี่ยว	๒๙
ตารางที่ ๑๓ ปฏิทินการปลูกข้าว	๓๐
ตารางที่ ๑๔ จุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง	๓๑
ตารางที่ ๑๕ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข	๓๒
ตารางที่ ๑๖ การวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลภูแล่นช้าง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๔
ตารางที่ ๑๗ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอนาคู ปี ๒๕๖๖ – ปี ๒๕๗๐	๓๖

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ที่ตั้ง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑
ภาพที่ ๒ อาณาเขตติดต่อ	๒
ภาพที่ ๓ ภาพแผนที่แสดงลักษณะภูมิประเทศของอำเภอนาคู	๔
ภาพที่ ๔ รูปภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๕
ภาพที่ ๕ แสดงทรัพยากรดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๖
ภาพที่ ๖ แสดงข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๗
ภาพที่ ๗ ปริมาณน้ำฝนสะสมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประจำปี ๒๕๖๑	๑๐
ภาพที่ ๘ ภาพแสดงถนนสายหลัก ถนนสายรอง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๒
ภาพที่ ๙ ภาพแสดงแหล่งน้ำในอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๓
ภาพที่ ๑๐ ภาพแผนที่แสดงพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ	๑๕
ภาพที่ ๑๑ ภาพแสดงการใช้ที่ดินอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๓
ภาพที่ ๑๒ แสดงแผนที่การปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๖
ภาพที่ ๑๓ แสดงแผนที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๗
ภาพที่ ๑๔ แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๒๘
ภาพที่ ๑๕ แสดงวิธีการตลาดสินค้าเกษตรของอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	๓๑

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไปตำบลโนนนารายณ์

๑.๑ ประวัติความเป็นมาตำบลโนนนารายณ์

๑.๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

ตำบลโนนนารายณ์ เป็นเขตการปกครองของอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอนาคู ประมาณ ๕ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ประมาณ ๗๕ กิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๕ ตำบล ๕๕ หมู่บ้าน องค์การบริหารตำบล ๓ แห่ง เทศบาลตำบล ๒ แห่ง

การคมนาคมติดต่อระหว่างอำเภอใช้เส้นทางรถยนต์ทางหลวงหมายเลข ๒๑๕๓ (สายห้วยผึ้ง-นาคู) โดยเส้นทางรถยนต์ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ภาพที่ ๑ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอนาคู
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู)

๑.๑.๒ อาณาเขต

อำเภอนาคู มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอดงอระ แอเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอเขาวง และอำเภอภูพาน จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์

ตำบลโนนนารายณ์ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ มีอาณาเขตติดต่อ โดยทิศเหนือ ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศตะวันตกติดต่อกับเทือกเขาภูพาน เขตออบต.บ่อ

แก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศตะวันออกติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู ,องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสิมคุ้มใหม่อำเภอนาหวาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศใต้ ติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลภูแล่นช้าง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ภาพที่ ๒ แสดงที่ตั้งและอาณาเขตของอำเภอนาคู
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู)

๑.๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งการปกครองออกเป็น ๙ หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน (ตารางที่ ๑)

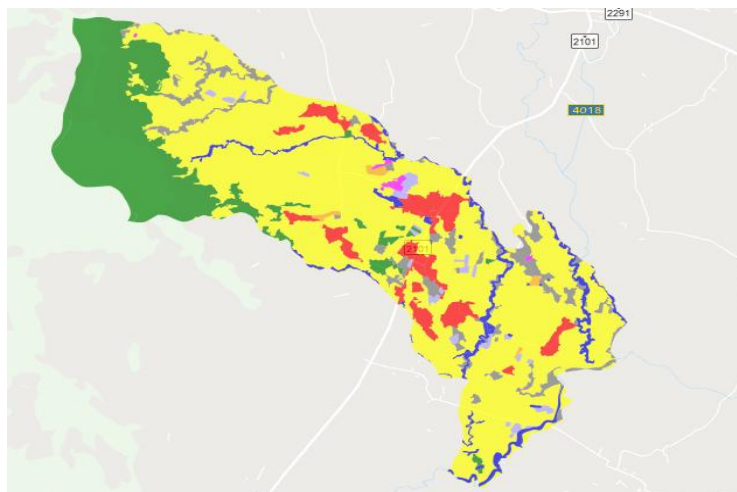
ตารางที่ ๑ แสดงการแบ่งเขตการปกครองของตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อผู้นำหมู่บ้าน	เบอร์โทรศัพท์	หมายเหตุ
๑	บ้านจาน	นายนิเทศ คำไชโย	๐๙๙๖๐๘๗๖๙๖	ผู้ใหญ่บ้าน
๒	บ้านนายอ	นายมานิตย์ คะโยธา	๐๖๒๕๔๓๙๑๘๖	ผู้ใหญ่บ้าน
๓	บ้านดอนจัว	นายลำพูน เผือดผุด	๐๘๒๑๐๑๐๒๑๐	ผู้ใหญ่บ้าน
๔	บ้านหนองห้าง	นายกาย วิชาศรี	๐๙๒๘๖๕๓๖๘๒	ผู้ใหญ่บ้าน
๕	บ้านม่วงนาดี	นายวุฒิพล ทองทา	๐๖๔๑๗๐๙๘๑๓	ผู้ใหญ่บ้าน
๖	บ้านโคกยาว	นายทองไหล สุขทวี	๐๙๕๖๗๑๘๘๔๑	กำนัน
๗	บ้านโนนสูง	นายทองชิต เผือดผุด	๐๙๘๙๔๙๗๙๒๔	ผู้ใหญ่บ้าน
๘	บ้านนาขาม	นายสมรธ แสนพันธ์ุ	๐๙๖๒๕๔๗๔๑๔	ผู้ใหญ่บ้าน
๙	บ้านจานพัฒนา	นายสวาง ถวิลถึง	๐๘๐๑๙๖๐๓๙๓	ผู้ใหญ่บ้าน

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอนาคู กรมการปกครอง (ธันวาคม ๒๕๖๔)

๑.๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

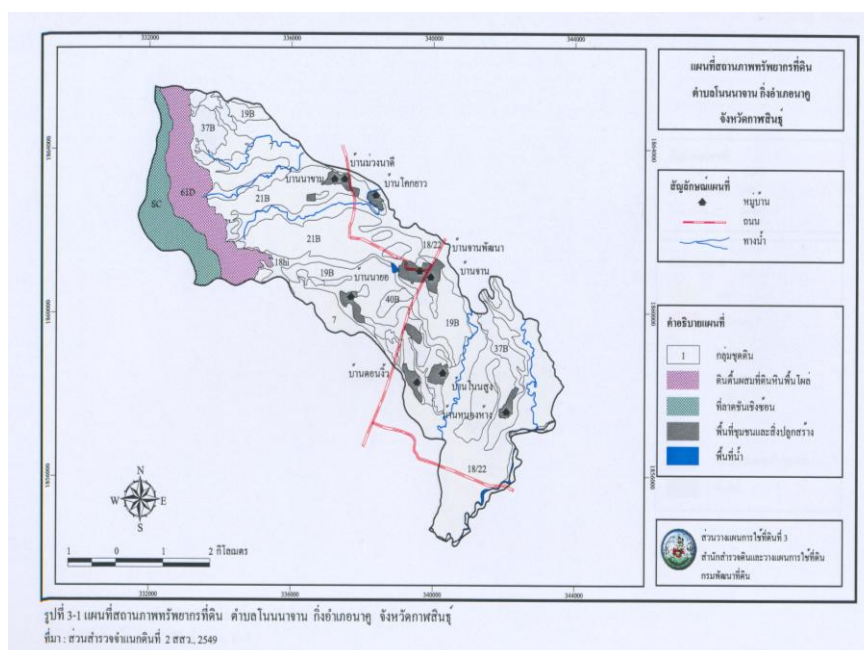
๑.๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน มีภูมิประเทศเป็นที่ลูกคลื่นตอนราบสภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย มีพื้นที่ป่า ๓,๔๑๐ ไร่

ภาพที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอนาคู
ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>

๑.๒.๒ สถานพื้นที่ ความลาดชัน

มีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ความสูงของพื้นที่ประมาณ ๑๗๐ - ๒๐๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ทางทิศตะวันตกของตำบลมีเทือกเขาเป็นแนวยาว บริเวณภูเขาที่มีความสูงของพื้นที่ประมาณ ๒๐๐ - ๕๓๐ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

ภาพที่ ๔ สภาพพื้นที่บริเวณตำบลโนนนารายณ์
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู , พ.ศ ๒๕๕๙)

๑.๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ตำบลโนนนารายณ์ อำเภอนาคู มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๕ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

ชุดดิน : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน (zSC)

ลักษณะเด่น : พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

ปัญหา : มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน
แนวทางการจัดการ : ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำ ลำธาร ในกรณีที่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นดินลึกและสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน
ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและชุดหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็นสวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

๒. กลุ่มชุดดินที่ ๔๘/RC

ชุดดิน : หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียวกับที่ดินหินพื้นโผล่ (Wk-RC) ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินน้ำซุน (Ncu) ชุดดินพะเยา (Pao) และชุดดินท่ายาง (Ty)หรือดินคล้ายอื่นๆ ที่มีลักษณะและสมบัติจัดอยู่ในกลุ่มชุดดินนี้

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินตั้งแต่ชั้นกอนหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : เป็นดินตั้งแต่ชั้นกอนกรวดหรือลูกรังหนามาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินได้ง่าย ในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ดินตื้นมากหรือมีก้อนกรวดหรือลูกรังบริเวณหน้าดินมาก ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ ปล่อยไว้ให้เป็นป่า พื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพราง ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์ น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำขั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานเฉพาะต้นหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓. กลุ่มชุดดินที่ ๓๗f/๓๕

ชุดดิน : ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนละเอียด

ลักษณะเด่น : เปนดินลึก ดินบนปนทรายปนดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาลหรือน้ำตาลเข้ม ดินล่างเปนดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาลหรือน้ำตาลอ่อน และเปนดินเหนียวหรือ ดินเหนียวปนทรายแปง สีเทาปนชมพูหรือเทาในดินล่างลึกลงไป ช่วงเปลี่ยนแปลงของ เนื้อดินจะพบภายในความลึก ๑๐๐ ซม.จากผิวดิน ซึ่งอาจพบการสะสมลูกรัง หรือกรวด ปริมาณเล็กน้อย พบศิลาแลงอ่อน (plinthite) ในชั้นดินล่าง ชั้นหินผุและหินพื้นพวกหินทราย

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและสมบัติทางกายภาพของดิน โดยการไถ พรวน ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด หากใช้ทำนา ควรจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่โดยการขุดสระ เพื่อกักเก็บน้ำ หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่

๔. กลุ่มชุดดินที่ ๒๒hi

ชุดดิน : ละหานทราย Series Lah

แนวทางการจัดการ :ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและสมบัติทางกายภาพของดิน โดย
ก ร ใ ช พ ย
เคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด หากใช้ทำนา ควรจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่โดยการขุดสระ เพื่อกักเก็บ
น้ำ หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่

ชุดดิน : ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด (Kmr-fsi)

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ

แนวทางการจัดการ : ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินและสมบัติทางกายภาพของดิน โดย
ก า ร ไ ช
ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสด หากใช้ทำนา ควรจัดหาแหล่งน้ำในพื้นที่โดยการขุดสระ
เพื่อกักเก็บน้ำ หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่เพื่อกักเก็บน้ำ
หากใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น ต้องทำทางระบายน้ำออกจากพื้นที่

[illegible]

ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของตำบลโนนนาราน อำเภอนาคู
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน,๒๕๖๓)

ตารางที่ ๒ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดิน ตำบลโนนนาราน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

สภาพพื้นที่	สภาพปัญหา/ลักษณะพื้นที่	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ดอน	ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๑๑,๘๘๘	๖๙.๕๗
	ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒,๑๓๙	๑๒.๕๑
พื้นที่ลุ่ม	ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๑,๙๗๐	๑๑.๕๒
	กลุ่มชุดดินผสม	๕๙๙	๓.๕
	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔๙๐	๒.๘๖
รวม		๑๗,๐๘๖ ไร่	๑๐๐.๐๐

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน,๒๕๖๓)

๑.๓ สภาพภูมิอากาศ

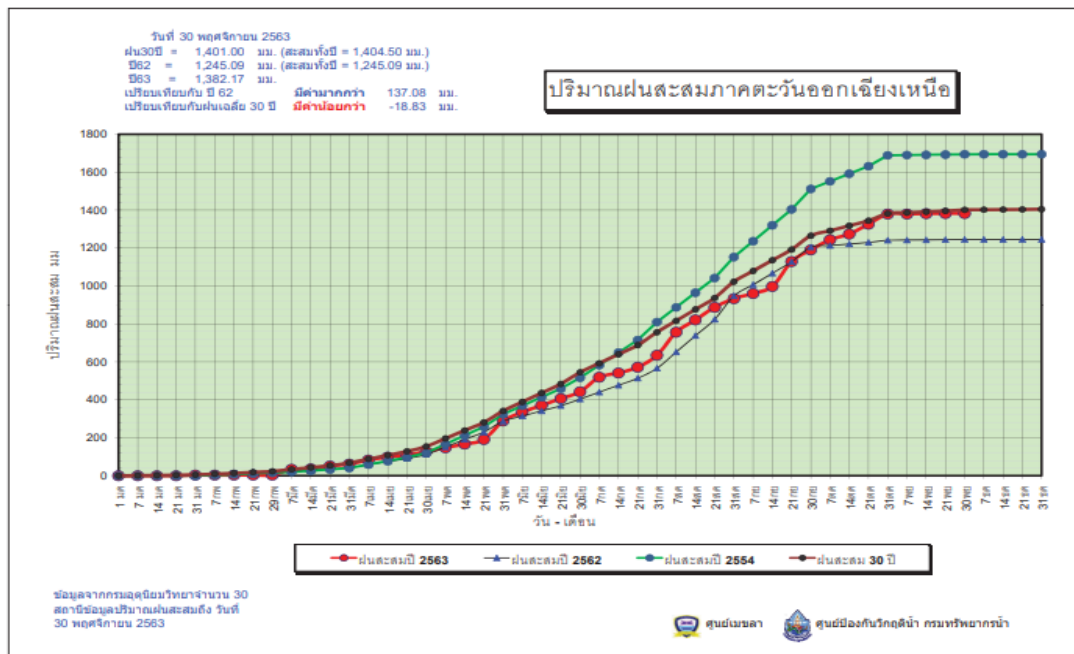
๑.๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ในปี ๒๕๖๕ จากการตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่หลายอำเภอของจังหวัดกาฬสินธุ์
ค่าฝุ่นละอองไม่มี สภาพอากาศดีมาก ไม่มีฝุ่นละออง

๑.๑.๑ ฤดูกาล

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม
 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม
 ฤดูแล้ง เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือได้พัดพาน้ำมวลอากาศเย็น และแห้งเข้ามาปกคลุมส่งผลให้ท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง

๑.๑.๒ ปริมาณน้ำฝน

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๓๐ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๓๔-๒๕๖๓

(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๓.)

๑.๑.๓ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

Northeastern Thailand

Station	Temperature (°c)		Rainfall (mm)		Accumulative rainfall (mm), Since 1 January	
	Mean	Above or below normal	Actual	Above or below normal	Actual	Above or below normal
Nong Khai	23.0	0.9	0.0	-4.3	1666.6	58.4
Loei	21.6	0.5	0.0	-8.7	1516.8	275.9
Udon Thani	22.3	-0.1	0.0	-2.9	1236.4	-182.0
Nakhon Phanom	22.3	0.3	0.0	-4.8	2135.0	-211.8
Sakon Nakhon	22.0	0.1	0.0	-5.6	1428.7	-216.3
Mukdahan	22.6	0.4	0.0	-2.6	1641.1	161.1
Khon Kaen	22.3	0.3	0.0	-4.1	1132.4	-114.4
Kosum Phisai	23.8	0.3	0.0	-3.1	1288.9	25.2
Roi Et	23.6	0.7	0.0	-2.1	1297.3	-44.7
Chaiyaphum	24.1	0.3	5.8	1.7	1338.8	201.6
Ubon Ratchathani	23.9	0.2	4.7	3.7	1758.3	176.6
Tha Tum	24.0	0.3	0.0	-1.0	1208.4	-179.5
Surin	24.0	0.4	0.0	-1.9	1527.1	94.9
Nakhon Ratchasima	24.2	0.6	38.1	35.4	1217.0	145.5
Chok Chai	24.0	0.4	68.7	65.5	1363.9	289.1
Nang Rong	23.4	-0.2	0.0	-3.4	1564.2	370.3
Over the area	23.3	0.4	7.3	3.8	1457.6	53.1
				109%		4%

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในรอบ ๑ ปี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, ๒๕๖๓)

๑.๔ เส้นทางคมนาคม

๑.๔.๑ ตำบลโนนนาจาน ถนนลาดยาง จำนวน ๒ สาย คือ สายอำเภอย้ายฝั่ง-นาคู ความยาว ๕ กิโลเมตร และสายบ้านโนนสูง-บ้านหนองห้าง ความยาว ๓ กิโลเมตร และยังมีถนนคอนกรีต จำนวน ๓๘ สาย กระจายอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ ทั้ง ๙ หมู่บ้าน

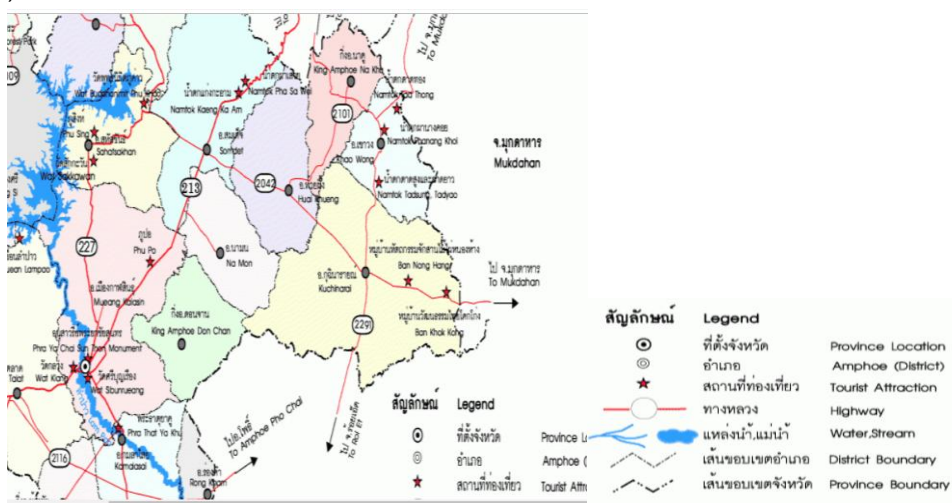
๑. ทางหลวงแผ่นดินถนนนาคู – ห้วยฝั่ง ผ่านหมู่ที่ ๑,๒,๓,๗,๘

๒. ถนน รพช. สายบ้านจาน-บ้านห้วยผ่าน ผ่านหมู่ที่ ๕,๖,๘,๙

๓. ถนนลูกรังภายในหมู่บ้านซึ่งสภาพยังไม่ดีมาตรฐาน บางแห่งชำรุด ตามอายุใช้งาน

๔. ถนนคอนกรีตภายในหมู่บ้าน ซึ่งสภาพการใช้งานยังพอใช้อยู่การคมนาคม

การบริการรถโดยสารและพาหนะอื่น ๆ ที่ใช้ในการขนส่ง ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถอีแต๋น รถบรรทุกเล็ก เป็นต้น และมีรถจักรยานยนต์รับจ้าง จากหมู่บ้านถึงปากทางเข้าตำบล (แยกศร) มีไว้บริการตลอดวัน

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอนาคู

(ที่มา : กระทรวงคมนาคม,๒๕๖๑)

๑.๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

การเดินทางจากอำเภอนาคูเดินทางไปยังจังหวัดสกลนคร ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๐๑ เดินทางไปยังจังหวัดกาฬสินธุ์ ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๐๔๒ เดินทางไปยังจังหวัดมุกดาหาร ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๒๑๓ (เลี้ยวเมือง) เดินทางไปยังจังหวัดขอนแก่น ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒

๑.๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑.๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ

แหล่งน้ำ มีทั้งแหล่งน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และมนุษย์สร้างขึ้นแสดงดังตารางที่ ๔

๑. ลำน้ำ/ลำห้วย ๖ สาย (ห้วยขาม,ห้วยโป่ง,ห้วยสิม,ห้วยทับโพ,ห้วยยาง,ห้วยลำพะยัง)

๒. หนองน้ำ ๑๓ แห่ง

- หมู่ ๒ หนองโปร่งแดง หนองกุ้ง สระหลวง

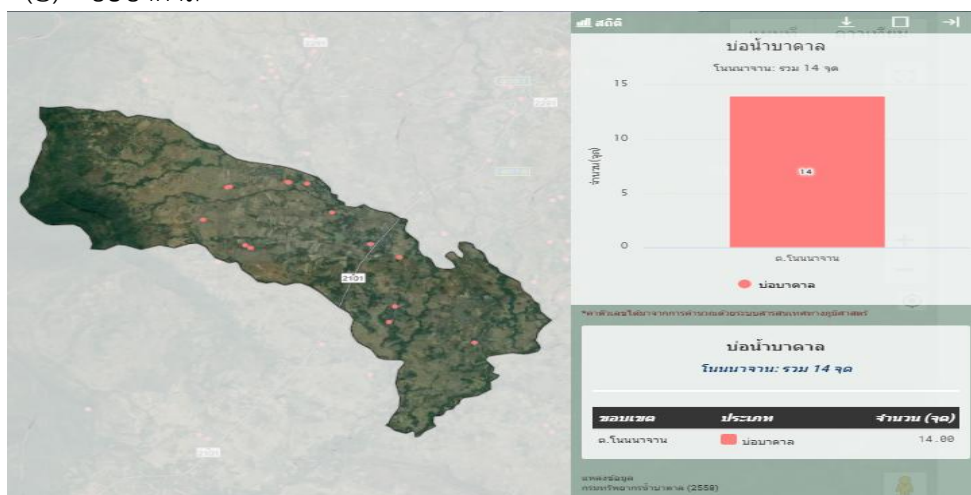
- หมู่ ๔ หนองสระพัง หนองห้าง กุดอุมลัว กุดชุมเกวียน
- หมู่ ๖ หนองแม่แก้งตอนบน หนองสิม
- หมู่ ๗ หนองกุดอื้น
- หมู่ ๘ สระหลวง หนองแม่แก้งตอนล่าง
- หมู่ ๙ หนองเม็ก

๑.๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

(๑) ฝาย จำนวน ๒๔ แห่ง

- หมู่ ๑ ฝายห้วยขาม
- หมู่ ๒ ฝายโป่งแดง ฝายห้วยโป่งตอนบน ฝายห้วยโป่งตอนล่าง
- หมู่ ๓ ฝายห้วยโป่งตอนล่าง ๒ แห่ง
- หมู่ ๔ ฝายห้วยยาง
- หมู่ ๕ ฝายห้วยสิม ฝายห้วยขาม ๒ แห่ง
- หมู่ ๖ ฝายห้วยสิม ฝายห้วยขาม ๒ แห่ง
- หมู่ ๗ ฝายห้วยขาม ๕ แห่ง (ใช้ประโยชน์ได้ ๒ แห่ง)
- หมู่ ๘ ฝายห้วยขาม ๔ แห่ง ฝายห้วยสิม ๒ แห่ง

(๒) บ่อบาดาล

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงแหล่งน้ำ ตำบลโนนจาน อำเภอนาคู
(ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (๒๕๕๘))

๑.๖ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

๑.๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลายอาชีพ การใช้แรงงานในการประกอบอาชีพการเกษตรจึงมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญดังนี้

- ๑) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตทางการเกษตรเช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง อ้อย
- ๒) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตทางปศุสัตว์และประมง
- ๓) กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสมุนไพรและผลิตภัณฑ์แปรรูป
- ๔) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

เกษตรกรที่มีรายได้ในภาคการเกษตร ๒๓,๗๘๒.๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

เกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตร ๑๙,๓๙๗.๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๕) สินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกร

ภาพที่ ๑๐. แสดงสินเชื่อและภาวะหนี้ของเกษตรกรอำเภอนาคู

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู)

๑.๖.๒ ผลผลิตภัณฑัมวลรวมของจังหวัด การผลิตจังหวัดกาฬสินธุ์ ๒๕๕๖ คาดว่าหัตถ์ ร้อยละ ๑.๙ ปรับตัวลดลงจากปี ๒๕๕๕ ที่ขยายตัวร้อยละ ๔.๓ เป็นผลจากการหดตัวของสาขาที่สำคัญ ของจังหวัด โดยสาขาเกษตรหดตัวร้อยละ ๒.๗ จากที่ได้รับผลกระทบ จากภัยแล้งอย่างหนักในทุกพื้นที่ ทั้ง ๑๘ อำเภอ สถานการณ์น้ำในเขื่อนลำปาวมีน้อยมากทางจังหวัดได้ประกาศ เตือนให้งดทำนาปรัง ส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมปรับตัวลดลงตามผลผลิตที่ออกสูงตลาดลดลง หดตัวร้อยละ ๖.๙ จากที่ ขยายตัวร้อยละ ๘.๓ ในปี ๒๕๕๕ ประมาณการผลิตภัณฑัมวลรวมจังหวัด ปี ๒๕๕๖ ณ ราคา ประจำปี มีค่าเท่ากับ ๖๐,๓๗๑ ล้านบาท โดย ผลผลิตภัณฑัมวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) ในปี ๒๕๕๖ เท่ากับ ๖๔,๘๔๕ บาท ลดลงจาก ๖๕,๗๗๐ บาทในปี ๒๕๕๕ หรือหดตัวร้อยละ ๑.๔

ตารางที่ ๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวของตำบลโนนนาจาน

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)	ข้าวเหนียว (ไร่)	ข้าวเจ้า (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่)
จาน	๑	๘๕๙.๗๕	๖๑๖.๕	๒๔๓.๒๕	๔๐๐
นายอ	๒	๑๖๒๗	๑๐๐๗.๕	๖๑๙.๕	๔๐๐

ดอนจัว	๓	๒๒๗.๒๕	๑๙๕	๓๒.๒๕	๔๐๐
หนองห้าง	๔	๙๒๗	๗๓๓	๑๙๔	๔๐๐
ม่วงนาดี	๕	๓๒๑.๕	๑๕๖.๕	๑๖๕	๔๐๐
โคกยาว	๖	๗๔๑	๕๐๑.๒๕	๒๓๙.๗๕	๔๐๐
โนนสูง	๗	๑๑๔๔.๒๕	๙๐๑.๐	๒๔๓.๒๕	๔๐๐
นาขาม	๘	๑๓๔๐.๒๕	๙๙๒.๒๕	๓๔๘	๔๐๐
จานพัฒนา	๙	๙๖๒.๒๕	๗๔๓	๒๑๙.๒๕	๔๐๐
รวม		๘,๑๕๐.๒๕	๕,๘๔๖.๐๐	๒,๓๐๔.๒๕	๔๐๐

- สรุปรายการตำบลโนนนาจาน มีรายได้มากกว่ารายจ่ายเฉลี่ย ๒,๐๓๕ บาท ซึ่งเป็นเพียงการสุ่มตัวอย่างผู้เข้าร่วมจัดทำเวทีชุมชนในบางส่วนเท่านั้นควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติม

๑.๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

ตารางที่ ๗ แสดงครัวเรือนและจำนวนประชากรในตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ชื่อหมู่บ้าน	หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนครัวเรือน เกษตร	จำนวนประชากร (คน)		
				ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม
จาน	๑	๕๗๗	๑๒๖	๒๙๘	๒๗๙	๕๗๗
รวม		๕,๗๔๕	๑,๑๐๐	๒,๔๒๒	๒,๓๒๓	๔,๗๔๕

๑.๖.๑ การศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน ๓ โรงเรียน ดังนี้

๑. โรงเรียนบ้านจาน ตั้งอยู่ในเขตหมู่ที่ ๙
๒. ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน จำนวน ๙ แห่ง
๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน ๑ แห่ง

๑.๖.๒ สาธารณสุข

ตำบลโนนนาจานประจำหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ บ้านจานพัฒนา นอกจากนี้ยังมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ทุกหมู่บ้าน การให้บริการจะให้บริการขั้นพื้นฐาน ให้ความรู้ด้านสาธารณสุขมูลฐาน รับฝากครรภ์ ให้วัคซีน วางแผนครอบครัว ขุดหินปูน เป็นต้น

๑.๖.๓ ประเพณีและวัฒนธรรม

ประชากรตำบลโนนนาจานนับถือศาสนาพุทธ มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดงามปฏิบัติ สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ชาวอีสานเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ ซึ่งงานบุญที่ถือปฏิบัติ กันอยู่ เช่น บุญข้าวจี บุญพระเวส บุญสงกรานต์ บุญบั้งไฟบุญเบิกบ้าน การทอดเทียนพรรษา บุญ ข้าวกระยาสาทร บุญกฐิน บุญผ้าป่า เป็นต้น บุญประเพณีที่ชาวบ้านเรียกว่า ฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ โดย ฮีต ๑๒ คือ ประเพณีที่ประชาชนในภาคอีสานปฏิบัติกันมาในโอกาสต่าง ๆ ทั้งสิบสองเดือนของแต่ละปี

- **เดือนอ้าย บุญเข้ากรรม** เป็นกิจกรรมของสงฆ์ เรียกว่า เข้าปริวาสกรรม หลังจาก ออกพรรษาเสร็จแล้วโดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่ต้องอาบัติ (กระทำผิด) สังฆาติเสสได้สารภาพต่อหน้าคณะ สงฆ์เพื่อเป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน แล้วปรับตัวประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย

- **เดือนยี่ ทำบุญคูณลาน** (คุ้มข้าวใหญ่) ในพิธีนี้จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยง พระ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่ชาวบ้าน ลานข้าว ที่นาและต่อข้าวบริเวณใกล้ลานข้าวถือว่าเป็นสิริ มงคล ทำให้ข้าวในนาอุดมสมบูรณ์ เจ้าของนาจะอยู่เป็นสุข ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงาม และได้ผลดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีทำบุญคูณลานข้าวแล้ว ชาวบ้านจึงจะขนข้าวใส่ยุ้งและเชิญขวัญข้าว คือ พระแม่โพสพไปยังยุ้งข้าวและทำพิธีสู่ขวัญกับสู่ข้าวเล่า (ยุ้ง) ข้าวเพื่อเป็นสิริมงคลต่อไป

- **เดือนสาม บุญข้าวจี** เป็นการทำบุญในช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา ชาวบ้านจะมา ร่วมกันทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ชาวบ้านจัดเตรียมข้าวจี แล้วนำไปถวายพระภิกษุสามเณรที่วัด เมื่อพระฉันเสร็จแล้วมีการฟังเทศน์ฉลองข้าวจีและรับพร มูลเหตุ ที่มีการทำบุญข้าวจี ซึ่งเป็นอาหารที่คนยากจนกินเป็นประจำ ไปถวายพระพุทธรูปเจ้า พลังคิดว่า ขนมน แปะข้าวจีเป็นเพียงขนมของทาสที่ต่ำต้อยพระพุทธรูปองค์คงไม่ฉัน ซึ่งพระพุทธรูปเจ้าทรงหยั่งรู้จิตใจของนาง จึงทรงฉันแนปะข้าวจีต่อหน้าทำให้เกิดความปิติดีใจ ครั้นตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวอีสานจึงได้ แบบอย่างในการทำแนปะข้าวจี ทำบุญข้าวจีถวายพระมาโดยตลอดจวบจนปัจจุบัน

- **เดือนสี่ บุญพระเวส**(บุญพระเวสสันดรหรือบุญมหาชาติ) คำนี้ออกเสียงว่า พระเวศ เป็นสำเนียงของชาวอีสานที่มาจากคำว่า พระเวส ซึ่งหมายถึงพระเวสสันดร การทำบุญพระเวส เป็นการ ทำบุญและฟังเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก หรือเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีจำนวน ๑๓ กัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็น การรำลึกถึงพระเวสสันดร ผู้ซึ่งบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ด้วยการให้ทานหรือทานบารมีในชาติสุดท้าย ก่อนที่จะมาเสวยชาติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า บุญพระเวสเป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสาน นิยม ทำกันทุกหมู่บ้าน ด้วยความเชื่อว่าหากได้ฟังเทศน์มหาชาติทั้ง ๑๓ กัณฑ์จบภายในวันเดียว อาานิสงส์จะ คลบบันดาลให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริย์เมตไตรย ซึ่งเป็นยุคแห่งความสุข ความสมบูรณ์ตามพุทธ คติที่มีมาแต่ครั้งพุทธกาล

- **เดือนห้า บุญสงกรานต์** (บุญสงรับน้ำ) เป็นการทำบุญวันขึ้นปีใหม่ของไทยแต่โบราณ นิยมทำในเดือนห้าเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๓ เมษายนถึงวันที่ ๑๕ เมษายน คำว่า สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไป ในที่นี้ หมายถึง พระอาทิตย์ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไปในจักรราศี หนึ่ง เป็นเดือนที่เริ่มต้นปีใหม่ การทำบุญสงกรานต์จะมีพิธีสงรับน้ำพระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้ แก่ นอกจากนี้ ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตรก่อดวงเจดีย์ทรายและมีการละเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนาน นานตลอดทั้ง ๓ วัน

- **เดือนหก บุญบั้งไฟ** เป็นงานสำคัญของชาวอีสานก่อนลงมือทำนา ด้วยความเชื่อว่ เป็นการขอฝนเพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ใน งานจะมีการแห่บั้งไฟ และจุดบั้งไฟ เพราะเชื่อว่า เป็นการส่งสัญญาณขึ้นไปบอกพญานาค ให้ส่งน้ำฝน ลงมา ระหว่างที่มีการจุดบั้งไฟชาวบ้านจะมีการแข่งอย่างสนุกสนาน การทำบุญบั้งไฟนับเป็นการชุมนุมที่

สำคัญของคนในท้องถิ่น ที่มาร่วมงานบุญกันอย่างสนุกสนานเต็มที่ มีการนำสัญลักษณ์ทางเพศมาล้อเลียนในขบวนแห่บั้งไฟ โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องหยาบคาย การทำบุญบั้งไฟนี้ บางทีจะตรงกับประเพณีบุญวันวิสาขบูชาด้วย

- **เดือนเจ็ด บุญเบิกบ้าน** เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไรอันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง เป็นการปัดเป่าความชั่วร้ายให้ออกจากหมู่บ้านชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมาตักบาตรที่ศาลากลางบ้านและสวดมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์

- **เดือนแปด บุญเข้าพรรษา** การเข้าพรรษาเป็นกิจของภิกษุสามเณรที่จะต้องอยู่เป็นประจำในวัดใดวัดหนึ่งตลอด ๓ เดือน กำหนดเอาตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ห้ามมิให้พระภิกษุสามเณรไปพักแรมคืนที่อื่น มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสามเณร มีการฟังธรรมเทศนา ชาวบ้านจะหล่อเทียนขนาดใหญ่ถวายวัดเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอดพรรษา การทำเทียนถวายวัดในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา มีความเชื่อแต่โบราณว่า หากใครทำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ ผู้นั้นจะได้เสวยสุข หากมิได้ขึ้นสวรรค์ แต่เกิดบนโลกมนุษย์ผู้นั้นจะมีความเฉลียวฉลาด มีสติปัญญาไหวพริบเป็นเลิศ ประดุจแสงเทียนอันสว่างไสว

- **เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน** เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อถึงวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๙ ชาวบ้านจากกันทำข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมหมากพลูตั้งแต่เช้ามีดห่อใส่ใบตอง เรียกว่า ข้าวประดับดิน นำไปวางไว้ตามโคนต้นไม้ในบริเวณวัด เพื่อให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้นมากิน เพราะเชื่อว่าในช่วงเดือนเก้าผู้ที่ล่วงลับแล้วจะได้รับการปลดปล่อยให้ออกมาท่องเที่ยวได้ ในพิธีบุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านจะวางข้าวประดับดินไว้ พร้อมจุดเทียนบอกกล่าวให้มารับเอาอาหารและส่วนบุญนี้ จากนั้นชาวบ้านจะเอาอาหารไปทำบุญตักบาตรถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร สมาทานศีล ฟังเทศน์และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

- **เดือนสิบ บุญข้าวสาก(กระยาสารท)** เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยมีการทำสลากให้พระจับ เพื่อที่จะได้ถวายของตามสลากนั้น เป็นการทำบุญที่ต่อเนื่องจากพิธีในเดือนเก้า เพราะถือว่าเป็นการทำบุญส่งล่วงลับไปแล้วที่ได้ออกมาท่องเที่ยว ให้กลับสู่แดนของตน ในเดือนสิบนี้ ชาวบ้านจะนำห่อข้าวสาก(ข้าวเปลือกเหนียวมาคั่ว เพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุกน้ำตาลและมะพร้าว)ไปวางไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกให้ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว มารับอาหารและผลบุญที่อุทิศให้

- **เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา** จัดทำในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เป็นการทำบุญที่สืบเนื่องมาจากบุญเข้าพรรษาในเดือนแปด ที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาเป็นเวลานานถึง ๓ เดือน ดังนั้น ในวันที่ครบกำหนด พระภิกษุสามเณรเหล่านั้นจะมารวมกันทำพิธีออกวัสสาปวารณา วันนี้เป็นวันที่ภิกษุสามเณรมีโอกาสมาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันที่วัด ชาวบ้านถือว่าเป็นวันสำคัญและเป็นระยะที่ชาวบ้านหมดภาระในการทำนาไร่ อากาศในช่วงนี้จะเย็นสบายจึงถือโอกาสมาร่วมกันทำบุญ มีการตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุ สามเณร มีการกวาดข้าวทิพย์ถวาย รับศีลสวดมนต์ฟังเทศน์ และถวายผ้าจำนำพรรษา ตอนค่ำจะมีการจุดประทีปโคมไฟในบริเวณวัดและหน้าบ้าน บางท้องถิ่นอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำจะมีการไหลเรือไฟ (ล่องเรือไฟ) เพื่อเป็นการบูชาคารวะแม่คงคา บางแห่งมีการแข่งเรือยาวเพื่อความสนุกสนานและสามัคคีร่วมกันในงานอีกด้วย

- **เดือนสิบสอง บุญกฐิน** เป็นการถวายผ้าจีวรแด่พระสงฆ์ที่จำพรรษาครบ ๓ เดือน งานบุญนี้มีระยะเวลาทำตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ มูลเหตุที่มีการทำบุญกฐินนั้น มีเรื่องเล่าว่า มีพระภิกษุจำนวนหนึ่งได้เดินทางไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ระหว่างการเดินทาง

นั้นยังเป็นช่วงหน้าฝน และระยะทางไกลจึงทำให้ผ้าจีวรของพระภิกษุเหล่านั้นเปียกน้ำเปรอะเปื้อนโคลน ไม่สามารถหาผ้าผืนเปลี่ยนได้ พระพุทธเจ้าได้เห็นถึงความยากลำบากนั้น จึงมีพุทธบัญญัติให้ภิกษุแสวงหาผ้าและรับผ้านิสงฆ์ได้ เป็นเวลาหนึ่งเดือนหลังออกพรรษา ชาวบ้านจึงได้จัดผ้าจีวรนำมาถวายพระภิกษุในช่วงเวลาดังกล่าว จนกลายเป็นประเพณีทำบุญอุทิศมาถวายจนปัจจุบัน ก่อนการทำกฐินเจ้าภาพจะต้องจองวัดและกำหนดวันทอดกฐินล่วงหน้า เตรียมผ้าไตรจีวรพร้อมอัฐบริขารและเครื่องไทยทาน มีการบอกบุญแก่ญาติมิตร ตอนเช้าในพิธีจะแห่ขบวนกฐินเพื่อนำไปทอดที่วัด และแห่กฐินเวียนประทักษิณรอบอุโบสถ ๓ รอบ จึงทำพิธีถวายผ้านิสงฆ์จากบุญฝ่ายจนสามารถนำไปทอดให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมงนับแต่เวลาเริ่มทำเชื่อว่าจะได้บุญมากกว่าอย่างอื่น

ครอง ๑๔ คือ แนวทางหรือข้อวัตรที่ประชาชนทั่วไปตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ ๑๔ ข้อ เป็นจารีตประเพณีและทำนองคลองธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและของบ้านเมือง ซึ่งอาจสรุปได้ ๓ ประการ คือ สำหรับพระมหากษัตริย์และผู้ปกครองบ้านเมืองพึงปฏิบัติ สำหรับพระสงฆ์องค์เจ้า และสำหรับบุคคลธรรมดาสามัญพึงปฏิบัติในส่วนที่ชาวบ้านถือปฏิบัติต่อตัวเองและชาวบ้าน มีดังนี้

- ๑) เมื่อได้ข้าวใหม่หรือผลหมากรากไม้ ให้บริจาคแก่ผู้มีศีลแล้วตนเองจึงบริโภคและให้ญาติพี่น้องด้วยกัน
- ๒) อย่ามีความโลภ อย่าใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย อย่ากล่าวคำหยาบ
- ๓) ให้ทำศาลพระภูมิไว้บริเวณบ้านของตนเองเพื่อบูชา
- ๔) ให้ล้างเท้าก่อนขึ้นบ้าน
- ๕) เมื่อถึงวัน ๗, ๘ ค่ำ ๑๔, ๑๕ ค่ำ ให้สมமாக่อนเส้า สมมาแม่ขึ้นบันได สมมาผักตูกะเจียน
- ๖) ให้ล้างเท้าก่อนนอนเวลากลางคืน
- ๗) ถึงวันศีลให้เอาดอกไม้ ธูปเทียน สมมาผ้า และให้เอาธูปเทียนถวายพระ
- ๘) ถึงวันศีลดับ ศีลเพ็ง (แรม ๑๔ ค่ำ, ขึ้น ๑๕ ค่ำ) ให้นิมนต์พระมาสวดมนต์บ้านหรือใส่บาตร
- ๙) เมื่อพระภิกษุเข้าปริวาสกรรม ให้มีขันข้าวตอก ดอกไม้ ธูปเทียน เครื่องอัฐบริขารไป

ถวายพระ

- ๑๐) เมื่อเห็นพระภิกษุเดินผ่านให้นั่งลงแล้วยกมือไหว้ แล้วค่อยเจรจา
- ๑๑) อย่าเหยียบเงาพระภิกษุ ผู้ถือศีลบริสุทธิ์ (อย่าหมิ่นประมาทพระ)
- ๑๒) อย่าเอาอาหารที่กินแล้วไปให้พระภิกษุ รวมถึงสามเณรด้วย
- ๑๓) อย่าเสพเมถุนในวันศีล วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา
- ๑๔) เมื่อมีพระมาบิณฑบาตอย่าให้พระคอย เวลาใส่บาตรอย่าให้มือแตะบาตร ภิกษุหรือ

สามเณรห้ามใส่รองเท้า ห้ามกางร่ม ห้ามเอาผ้าปิดหัวเวลาใส่บาตร

ภูตผี วิญญาณ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปู่ตา เจ้าที่เจ้าทาง ซึ่งถ้ามีการเจ็บป่วยโดยที่ไม่ทราบสาเหตุ ชาวบ้านจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่า เกิดจากผีเข้า ผิดผี หรือไม่ก็ลบลู่เจ้าที่เจ้าทาง จะต้องหาผู้เฒ่าผู้แก่ไปขอขมา เป็นต้น

ผีตาแฮก ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นผีเฝ้าไร่นา เมื่อชาวบ้านเข้าหักร้างทางพง เพื่อแปรสภาพที่ดินไปเป็น ที่นา พวกเขาจะทำพิธีเชิญผีตาแฮกตนหนึ่งมาเป็นผู้เฝ้ารักษาที่นาและข้าวกล้า แต่ละปีเจ้าของนา จะต้องทำพิธีเช่นสังเวยก่อนลงไถนา และเมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว จะต้องแบ่งข้าวสีเกวียน (จำลอง เล็กๆ) ให้แก่ผีตาแฮกด้วย

คะลำ เป็นสิ่งต้องห้ามที่ทำการไปแล้วไม่ดีไม่งาม เกิดโทษภัย เกิดเสนียดจัญไรแก่ตนและผู้อื่น เช่น

- หญิงยืนเยี้ยว คะลำ (ห้ามผู้หญิงยืนเยี้ยว)
- ย่างข้ามพาข้าว คะลำ (ห้ามเดินลัดวงอาหาร)
- นั่งตันประตู นั่งตันขันได นั่งหมอน นั่งกลางผู้เฒ่า คะลำ
- นอนหันหัวไปทางตาเว้นตก คะลำ (ห้ามนอนหันหัวไปทางทิศตะวันตก เพราะทิศ

ตะวันตก

เป็นทิศที่ให้ผีหรือคนตายนอนหันหัวไป)

- ไทเหือนเดียวกันกินบ่พร้อมกัน ผู้น้อยกินก่อนผู้ใหญ่ เมียกินก่อนผัว คะลำ
- นุ่งห่มผ้าทางกลับ
- ใช้ดินเชี่ยเสื่อผ้า คะลำ
- ผัวเมียผัดกัน ช่มเหลกัน ต่ำป้อยญาติกัน คะลำ

๑.๖.๔ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

สถาบันเกษตรกร มีบทบาทในการประกอบอาชีพการเกษตรและการดำรงชีวิตของเกษตรกรซึ่งการดำเนินการด้านสถาบันเกษตรกรมีอยู่หลายกลุ่ม โดยมีหน่วยงานของทางราชการเป็นผู้สนับสนุน ได้แก่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และกลุ่มอื่นๆ

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลกลุ่มสถาบันเกษตรกรในตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิก ในกลุ่ม (ราย)	ปีที่ จัดตั้ง
		กลุ่ม แม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่ม ส่งเสริม อาชีพ	กลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชน		
๑	วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสาน บ้าน นายอ			/	๓๕	๒๕๖๑
๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มขุนวัวควายจำหน่าย			/	๑๘	๒๕๖๓
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มรักษานาคู			/	๑๐๓	๒๕๖๑
๔	วิสาหกิจชุมชนเกษตรภูเขียวโนนนาจาน			/	๑๖	๒๕๖๑
๕	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรผสมผสาน และพืชสมุนไพร			/	๒๓	๒๕๖๒
๖	วิสาหกิจชุมชนเกษตรแปรรูปอ.นาคู			/	๗	๒๕๖๒

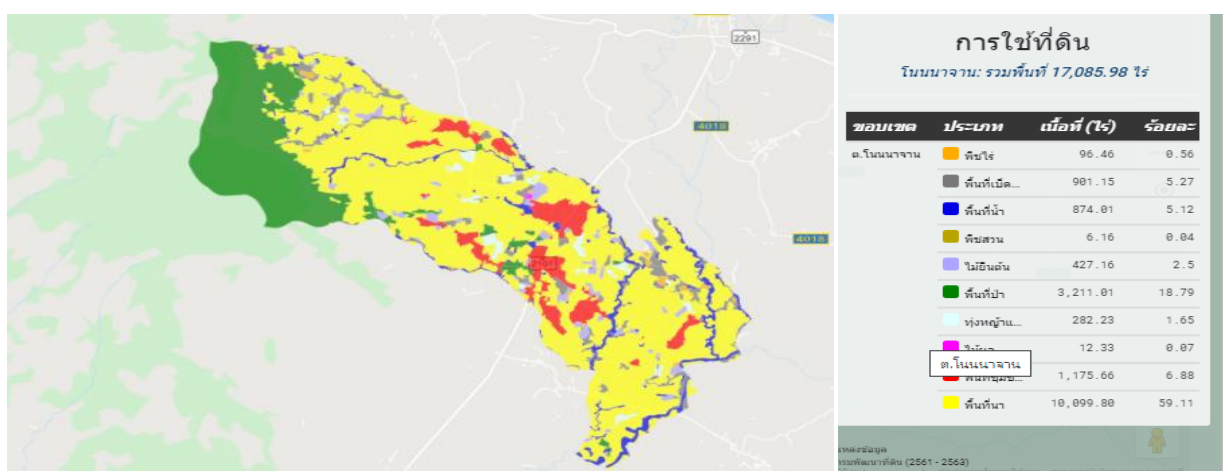
ลำดับ ที่	ชื่อกลุ่ม	ลักษณะกลุ่ม			จำนวน สมาชิก ในกลุ่ม (ราย)	ปีที่ จัดตั้ง
		กลุ่ม แม่บ้าน เกษตรกร	กลุ่ม ส่งเสริม อาชีพ	กลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชน		
๗	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพรไทยบ้านจาม			/	๑๖	๒๕๖๒
๘	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวกล้องปลอดสาร เพื่อสุขภาพบ้านนายอ หมู่ที่ ๒	/	/	/	๒๑	๒๕๕๒
๙	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวหอมมะลิปลอดสาร บ้าน หมู่ที่ ๑	/	/	/	๒๗	๒๕๕๒
๑๐	วิสาหกิจชุมชนปุ๋ยหมักผักปลอดภัย			/	๒๗	๒๕๖๓
๑๑	วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ ข้าวชุมชนบ้านจาม		/	/	๗๑	๒๕๕๐
๑๒	วิสาหกิจชุมชนทุ่งตาแสน		/	/	๗	๒๕๔๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ (มกราคม ๒๕๖๕)

๑.๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)

๑.๗.๒ ลักษณะของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหลัก ๆ เช่น ภาคเกษตร อุตสาหกรรม ชุมชนเมืองที่อยู่อาศัยแยกตามเขตการปกครองย่อย

จากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน พบว่าในตำบลโนนนาจาน สามารถ
จำแนกการใช้ที่ดินได้เป็น ๕ ประเภทหลัก คือ พื้นที่ป่าไม้ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่น้ำ พื้นที่ชุมชนและสิ่ง
ปลูกสร้าง และพื้นที่อื่นๆ (เช่น ไม้ละเมาะ) ซึ่งรายละเอียดแสดงในตารางที่ ๑๑

ภาพที่ ๑๑ การใช้ประโยชน์ที่ดิน
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑-๒๕๖๓)

ตารางที่ ๙ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
๑	ข้าว	๑๐,๐๙๙.๘๐	๕๙.๑๑
๒	ยางพารา	๑๓๒.๙๗	๑.๓๙
๓	อ้อย	๒๓.๖	๐.๒๕
๔	พื้นที่ป่า	๓,๒๑๑.๐๑	๑๘.๗๙
๕	พื้นที่เปิดเตล็ด	๙๐๑.๑๕	๕.๒๗
๖	พื้นที่น้ำ	๘๗๔.๐๑	๕.๑๒
๗	พืชสวน	๖.๑๖	๐.๐๔
๘	ไม้ยืนต้น	๔๒๗.๑๖	๒.๕
๙	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	๒๘๒.๒๓	๑.๖๕
๑๐	ไม้ผล	๑๒.๓๓	๐.๐๗
๑๑	พื้นที่ชุมชน	๑๑๗๕.๖๖	๖.๘๘
๑๒	พืชไร่	๙๖.๔๖	๐.๕๖
๑๓	มันสำปะหลัง	๔๘.๐๘	๐.๕
๑๔	ปาล์มน้ำมัน	๒๒.๙๖	๐.๒๔
รวม		๑๗,๐๘๕.๙๗	๙๙.๙๙

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, (๒๕๖๑-๒๕๖๓)

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลโนนนาจาน

๒.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๑) สถานการณ์การเกษตรในพื้นที่ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

(๑) Smart Farmer, YSF, ที่มีความรู้ความชำนาญ/เครือข่าย

เกษตรกรต้นแบบ smart farmer ในตำบลจำนวน ๑ ท่าน ซึ่งภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ จนตกผลึกนำมาแก้ไขปัญหาการเกษตรให้กับเกษตรกรได้ดี ได้แก่

๑. นายสุภัทรชัย ประครองสุข ๓๔๖๐๖๐๐๕๐๐๔๔๗ ที่อยู่ ๑/๒ หมู่ที่ ๕ เกษตรกรต้นแบบด้านการผลิตผัก พืชสวน ไม้ผล การจัดการดิน การเพิ่มผลผลิต การปรับปรุงดิน/การให้น้ำ แนวคิดเน้นการบำรุงดิน เป้าหมาย - ความต้องการ ทดสอบการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ควรปรับปรุงดินอย่างไร และควรใช้อัตราปุ๋ยเคมี เท่าใด เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืน เทคโนโลยีในแปลงต้นแบบเน้นการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากดินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ให้ได้ผลผลิตสูง ดินที่ปลูกพืชผัก ไม้ผล ส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง ต้องปรับความเป็น กรดเป็นด่างของดินให้เป็นกลาง หรือ pH ประมาณ ๖.๐ - ๗.๐ ซึ่งเหมาะสำหรับการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตผัก ข้าว ไม้ผล โดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ดังนั้น การปรับปรุงดิน จะใช้ปูนขาว และหินฟูน และมีการไถ การปลูกพื้เพื่อ ถั่วลิสง เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หลังจากนั้น รองพื้นก่อนปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม /ไร่ เลือกใช้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๔๖-๐-๐ เลือกสูตรใด สูตรหนึ่ง ใช้ ระบบน้ำหยด และสปริงเกอร์ช่วยในฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง ในพื้นที่ ๑๗ ไร่ ๓ งาน การปลูกข้าว ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๔๕๐ตัน/ไร่ พืชผัก ในพื้นที่ ๒ ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๒. นาย ใจเมือง ภูท่ามา ที่อยู่ ๑๖๐ หมู่ที่ ๘ เกษตรกรต้นแบบด้านการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าว ๑๖ ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอนจึงทำให้ผลผลิตข้าวที่ปลูกได้ผลผลิตน้อย จึงปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวมาเป็นปลูกพืชผัก เช่น ใบโหระพา มะเขือเปราะ สลัดผัก ผักคื่นช่าย ต้นหอม ข้าวโพดหวาน ปลูกหมุนเวียน ในพื้นที่ ๓ ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐๐ตัน/ไร่ ไม้ผล เช่นมะม่วง ฝรั่ง จำนวน ๓ ไร่ โดยเริ่มในปีการผลิต ๒๕๖๒ ดิน เป้าหมาย - ความต้องการ ทดสอบการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ควรปรับปรุงดินอย่างไร และควรใช้อัตราปุ๋ยเคมี เท่าใด เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืน เทคโนโลยีในแปลงต้นแบบเน้นการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากดินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ให้ได้ผลผลิตสูง ดินที่ปลูกพืชผัก ไม้ผล ส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง ต้องปรับความเป็น กรดเป็นด่างของดินให้เป็นกลาง หรือ pH ประมาณ ๖.๐ - ๗.๐ ซึ่งเหมาะสำหรับการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตผัก ข้าว ไม้ผล โดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ดังนั้น การปรับปรุงดิน จะใช้ปูนขาว และหินฟูน และมีการไถ การปลูกพื้เพื่อ ถั่วลิสง เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หลังจากนั้น รองพื้นก่อนปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม /ไร่ เลือกใช้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๔๖-๐-๐ เลือกสูตรใด สูตรหนึ่ง ใช้ ระบบน้ำหยด และสปริงเกอร์ช่วยในฤดูแล้ง การกำจัดแมลง ใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อความปลอดภัยต่อตนเองและผู้บริโภค

๓. นาย บินทะใบ เกิดผล ๙๐ หมู่ที่ ๘ เกษตรกรต้นแบบด้านการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าว ๑๖ ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอนจึงทำให้

ผลผลิตข้าวที่ปลูกได้ผลผลิตน้อย จึงปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวจำนวน ๑๐ ไร่ ปลูกข้าวโพดหวาน จำนวน ๒ ไร่ ไม้ผล เช่นมะม่วง ฝรั่ง จำนวน ๓ ไร่ โดยเริ่มในปีการผลิต ๒๕๖๒ ดิน เป้าหมาย – ความต้องการ ทดสอบการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ควรปรับปรุงดินอย่างไร และควรใช้อัตราปุ๋ยเคมี เท่าใด เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืน เทคโนโลยีในแปลงต้นแบบเน้นการ ปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากดินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ให้ได้ผลผลิตสูง ดินที่ ปลูกพืชผัก ไม้ผล ส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง ต้องปรับความเป็น กรดเป็นด่างของดินให้เป็นกลาง หรือ pH ประมาณ ๖.๐ – ๗.๐ ซึ่งเหมาะสำหรับการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตผัก ข้าว ไม้ผล โดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ดังนั้น การปรับปรุงดิน จะใช้ปูนขาว และหินฟูน และมีการไถ การปลูกปอ เทือง ถั่วลิสง เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หลังจากนั้น รองพื้นก่อนปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม /ไร่ เลือกใช้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๔-๖-๐-๐ เลือกสูตรใด สูตรหนึ่ง ใช้ ระบบน้ำหยด และสปริงเกอร์ช่วยในฤดูแล้ง การกำจัดแมลง ใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อความปลอดภัยต่อ ตนเองและผู้บริโภค

๒) ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

(๑) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลโนนนาจาน อยู่ใน ๑. ลำน้ำ/ลำห้วย ๖ สาย (ห้วยขาม,ห้วยโป่ง,ห้วยสิม ,ห้วยทับโพ,ห้วยยาง,ห้วยลำพะยัง) โดยมีแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยมีห้วยที่สำคัญ จำนวนหนองน้ำ ๑๓ แห่ง อยู่ในพื้นที่ หมู่ ๒ มีหนองดังนี้ หนองโปรงแดง หนองกุ้ง สระหลวง , หมู่ ๔ มีหนองดังนี้ หนองสระพัง หนองห้าง กุดอุมลัว กุดคุมเกวียน , หมู่ ๖ มีหนองดังนี้ หนองแม่แก้งตอนบน หนอง สิม ,หมู่ ๗ มีหนองดังนี้ หนองกุดอ้น , หมู่ ๘ มีหนองดังนี้ สระหลวง หนองแม่แก้งตอนล่าง , หมู่ ๙ มีหนองเม็ก และแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น แยกเป็นฝ่าย ๒๔ แห่ง ได้แก่ หมู่ ๑ ฝ่ายห้วย ขาม ,หมู่ ๒ ฝ่ายโป่งแดง ฝ่ายห้วยโป่งตอนบน ฝ่ายห้วยโป่งตอนล่าง หมู่ ๓ ฝ่ายห้วยโป่ง ตอนล่าง ๒ แห่ง , หมู่ ๔ ฝ่ายห้วยยาง ,หมู่ ๕ ฝ่ายห้วยสิม ฝ่ายห้วยขาม ๒ แห่ง , หมู่ ๖ ฝ่ายห้วยสิม ฝ่ายห้วยขาม ๒ แห่ง , หมู่ ๗ ฝ่ายห้วยขาม ๕ แห่ง (ใช้ประโยชน์ได้ ๒ แห่ง) และ หมู่ ๘ ฝ่ายห้วยขาม ๔ แห่ง ฝ่ายห้วยสิม ๒ แห่ง

(๒) บ่อบาดาลลูกบาศก์เมตร มีทั้งหมด ๑๔ จุด พื้นที่ส่งน้ำทั้งหมด ๓,๐๐๐ ไร่ พื้นที่ส่ง น้ำฤดูนาปี ๓,๐๐๐ ไร่ พื้นที่ส่งน้ำฤดูแล้ง ๒,๒๐๐ ไร่ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓- ๒๕๖๐ มีปริมาณน้ำฝน ๑,๖๙๕.๑๖ มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนรวมรายปีสูงที่สุดเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ปริมาณน้ำฝน ๒,๕๐๒ มิลลิเมตร และปริมาณน้ำฝนต่ำที่สุดโดยเฉลี่ยรายปี พ.ศ. ๒๕๖๐ปริมาณน้ำฝน ๑,๐๔๘.๙ มิลลิเมตร ปริมาณน้ำฝนรวมรายเดือนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๓ เดือน สิงหาคม มี ปริมาณฝนตกมากที่สุด ปริมาณน้ำฝน ๓,๙๓๗.๔๐ มิลลิเมตร. ในช่วงต้นฤดูการเพาะปลูกเดือน มิถุนายน มีปริมาณ น้ำฝนเฉลี่ยที่ ๑๓๕.๖ มิลลิเมตร ถือว่ามีปริมาณน้อยและมีผลกระทบต่อการปลูก พืช และมีฝนตกเฉลี่ยมากที่สุดในเดือน สิงหาคม ๔๓๗.๔๙ มิลลิเมตร ซึ่งเป็นช่วงปลายฤดูการ เพาะปลูก ทำให้ข้าวซึ่งเป็นพืชหลัก ได้รับความเสียหาย

๓) สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/ภูมิปัญญาท้องถิ่น (พืช/ประมง/ปศุสัตว์)

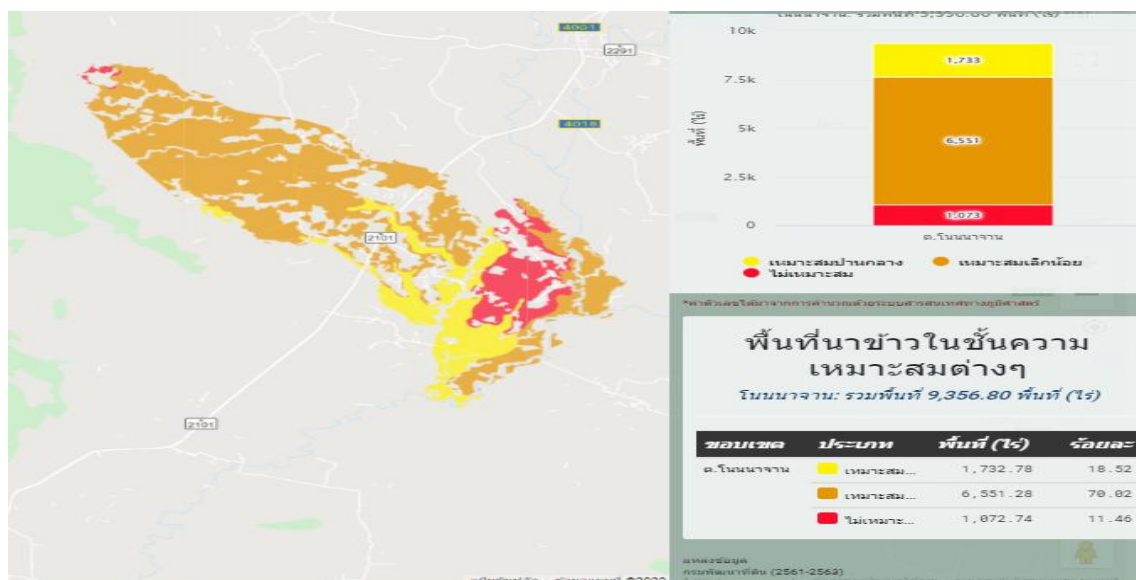
เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาเป็นหลัก อาชีพเสริม แปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าว ปลุกพืชผัก ทอผ้าฝ้าย ขายข้าวหลาม ปลุกถั่วลิสง ข้าวโพดหวาน ดังนั้นสินค้าเกษตรหลักๆ คือข้าว รองลงมาได้แก่ พืชผัก ข้าวโพด ถั่วลิสง ยาสูบพันธุ์เตอร์กิส สมุนไพรและเครื่องเทศ กัญชา

๔) สินค้าเกษตรที่สำคัญ (พืช/ประมง/ปศุสัตว์ พิจารณาจัดลำดับความสำคัญ และ วิเคราะห์สินค้าเกษตรที่สำคัญเป็นรายประเด็น ดังนี้)

(๑) ข้าว

พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสมในการปลูกข้าว

ความเหมาะสมในการปลูกข้าว พบว่าตำบลโนนนารายณ์ มีพื้นที่เหมาะสมมาก จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ รองลงมาได้แก่ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง จำนวน ๑,๗๓๓ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๑๘.๕๒ พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย จำนวน ๖,๕๕๑ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๐.๐๒ และพื้นที่ไม่ เหมาะสม จำนวน ๑,๐๗๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๖ ตามลำดับ

ภาพที่ ๑๒ระดับความเหมาะสมในการปลูกข้าว

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๖๑- ๒๕๖๓)

จำนวนพื้นที่ปลูก/เก็บเกี่ยว

ในพื้นที่ตำบลโนนนารายณ์ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ทั้งสิ้น ๔,๗๔๕ ราย มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๘,๑๕๐.๒๕ ไร่ ไม่มีพื้นที่เสียหาย และมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต ๘,๑๕๐.๒๕ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ จำนวนพื้นที่ปลูกข้าวและพื้นที่เก็บเกี่ยว

พืช	จำนวนครัวเรือน เกษตรกร	เนื้อที่ปลูก (ไร่)	เนื้อที่เสียหาย(ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต (ไร่)
ข้าว	๑,๐๕๙	๘,๑๕๐.๒๕	-	๘,๑๕๐.๒๕
ข้าวนาปี	๑,๐๕๙	๘,๑๕๐.๒๕	-	๘,๑๕๐.๒๕

ที่มา : ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร

<https://production.doae.go.th/>

นอกจากนี้ยังมีผลการดำเนินงานโครงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชเศรษฐกิจ ปี ๒๕๖๔/๒๕๖๕ ตำบลโนนนาจาน พบว่ามีเกษตรกรขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำนวน ๔,๗๔๕ ราย พื้นที่ ๘,๑๕๐.๒๕ ไร่ รายละเอียดดังตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ แสดงข้อมูลการเข้าร่วมโครงการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร ปี ๒๕๖๔/๒๕๖๕ ตำบลโนนนาจาน

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	ข้าวนาปี	
		ราย	ไร่
๑	บ้านจาน	๑๑๔	๘๕๕.๗๕
๒	บ้านนายอ	๒๐๓	๑,๖๒๗
๓	บ้านดอนจั่ว	๓๖	๒๒๗.๗๕
๔	บ้านหนองห้าง	๑๓๑	๙๒๗
๕	บ้านม่วงนาดี	๖๕	๓๔๓.๒๕
๖	บ้านโคกยาว	๑๒๖	๗๔๑
๗	บ้านโนนสูง	๑๕๐	๑,๑๔๔.๒๕
๘	บ้านนาขาม	๒๒๓	๑,๓๔๐.๒๕
๙	บ้านจานพัฒนา	๑๓๙	๙๘๐.๕๐
รวม		๑,๐๕๙	๘,๑๕๐.๒๕

เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จที่เป็นต้นแบบในพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบ ในตำบลโนนนาจาน มีจำนวน ๓ ท่าน ซึ่งภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสมประสบการณ์ จนตกผลึกนำมาแก้ไขปัญหาการเกษตรให้กับเกษตรกรได้ดี ได้แก่

๑. นาย แสน ศรีหนองแสง ที่อยู่ ๑/๒ หมู่ที่ ๕ เกษตรกรต้นแบบด้านการผลิตผัก พืชสวน ไม้ผล การจัดการดิน การเพิ่มผลผลิต การปรับปรุงดิน/การให้น้ำแนวคิดเน้นการบำรุงดิน เป้าหมาย - ความต้องการ ทดสอบการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ควรปรับปรุงดินอย่างไร และควรใช้อัตราปุ๋ยเคมี เท่าใด เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืน เทคโนโลยีในแปลงต้นแบบเน้นการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากดินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ให้ได้ผลผลิตสูง ดินที่ปลูกพืชผัก ไม้ผล ส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง ต้องปรับความเป็น กรดเป็นด่างของดินให้เป็นกลาง หรือ pH ประมาณ ๖.๐ - ๗.๐ ซึ่งเหมาะสำหรับการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตผัก ข้าว ไม้ผล โดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ดังนั้น การปรับปรุงดิน จะใช้ปูนขาว และหินปูน และมีการไถ การปลูกพื้เพื่อ ถั่วลิสง เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หลังจากนั้น รองพื้นก่อน

ปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม /ไร่ เลือกใช้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๔๖-๐-๐ เลือกสูตรใด สูตรหนึ่ง ใช้ ระบบน้ำหยด และสปริงเกอร์ช่วยในฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วง ในพื้นที่ ๑๗ ไร่ ๓ งาน การปลูกข้าว ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๔๕๐ตัน/ไร่ พืชผัก ในพื้นที่ ๒ ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๓๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๒. นาย ใจเมือง ภูท่ามา ที่อยู่ ๑๖๐ หมู่ที่ ๘ เกษตรกรต้นแบบด้านการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าว ๑๖ ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอนจึงทำให้ผลผลิตข้าวที่ปลูกได้ผลผลิตน้อย จึงปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวมาเป็นปลูกพืชผัก เช่น ใบโหระพา มะเขือเปราะ สลัดผัก ผักคื่นช่าย ต้นหอม ข้าวโพดหวาน ปลูกหมุนเวียน ในพื้นที่ ๓ ไร่ ให้ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐๐ตัน/ไร่ ไม้ผล เช่นมะม่วง ฝรั่ง จำนวน ๓ ไร่ โดยเริ่มในปีการผลิต ๒๕๖๒ ดิน เป้าหมาย – ความต้องการ ทดสอบการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ควรปรับปรุงดินอย่างไร และควรใช้อัตราปุ๋ยเคมี เท่าใด เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง และดินมีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืน เทคโนโลยีในแปลงต้นแบบเน้นการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากดินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ให้ได้ผลผลิตสูง ดินที่ปลูกพืชผัก ไม้ผล ส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง ต้องปรับความเป็น กรดเป็นด่างของดินให้เป็นกลาง หรือ pH ประมาณ ๖.๐ – ๗.๐ ซึ่งเหมาะสำหรับการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตผัก ข้าว ไม้ผล โดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ดังนั้น การปรับปรุงดิน จะใช้ปูนขาว และหินฟูน และมีการไถ การปลูกพอเทือง ถั่วลิสง เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หลังจากนั้น รองพื้นก่อนปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม /ไร่ เลือกใช้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๔๖-๐-๐ เลือกสูตรใด สูตรหนึ่ง ใช้ ระบบน้ำหยด และสปริงเกอร์ช่วยในฤดูแล้ง การกำจัดแมลง ใช้สาร ชีวภัณฑ์ เพื่อความปลอดภัยต่อตนเองและผู้บริโภค

๓.นาย บินทะใบ เกิดผล ๙๐ หมู่ที่ ๘ เกษตรกรต้นแบบด้านการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ในพื้นที่ปลูกข้าว ๑๖ ไร่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าว แต่เนื่องจากเป็นพื้นที่ดอนจึงทำให้ผลผลิตข้าวที่ปลูกได้ผลผลิตน้อย จึงปรับเปลี่ยนจากการปลูกข้าวจำนวน ๑๐ ไร่ ปลูกข้าวโพดหวานจำนวน ๒ ไร่ ไม้ผล เช่นมะม่วง ฝรั่ง จำนวน ๓ ไร่ โดยเริ่มในปีการผลิต ๒๕๖๒ ดิน เป้าหมาย – ความต้องการ ทดสอบการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ควรปรับปรุงดินอย่างไร และควรใช้อัตราปุ๋ยเคมี เท่าใด เพื่อให้ได้ผลผลิตสูง และดิน มีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืน เทคโนโลยีในแปลงต้นแบบเน้นการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากดินเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด สำหรับการปลูกข้าว พืชผัก ให้ได้ผลผลิตสูง ดินที่ปลูกพืชผัก ไม้ผล ส่วนใหญ่เป็นดินลูกรัง ต้องปรับความเป็น กรดเป็นด่างของดินให้เป็นกลาง หรือ pH ประมาณ ๖.๐ – ๗.๐ ซึ่งเหมาะสำหรับการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตผัก ข้าว ไม้ผล โดยใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ ดังนั้น การปรับปรุงดิน จะใช้ปูนขาว และหินฟูน และมีการไถ การปลูกพอเทือง ถั่วลิสง เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน หลังจากนั้น รองพื้นก่อนปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา ๕๐ กิโลกรัม /ไร่ เลือกใช้ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือ ๔๖-๐-๐ เลือกสูตรใด สูตรหนึ่ง ใช้ ระบบน้ำหยด และสปริงเกอร์ช่วยในฤดูแล้ง การกำจัดแมลง ใช้สารชีวภัณฑ์ เพื่อความปลอดภัยต่อตนเองและผู้บริโภค

สภาพการใช้เทคโนโลยีการผลิตตั้งแต่ปลูก ดูแลรักษา เก็บเกี่ยวผลผลิต
ลักษณะการผลิตทางการเกษตรทั่วไป มีการผลิตข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของ
ตำบล รองลงมา คือ พืชไร่ พืชผัก และไม้ผล ตามลำดับ

การปลูกข้าว

- **วิธีปลูก** โดยวิธีปักดำและหว่าน มีการจ้างแรงงานมากในช่วงนี้
- **พันธุ์** ข้าวเหนียว กข.๖ , พันธุ์ข้าวเจ้า ขาวดอกมะลิ ๑๐๕, กข.๑๕ (นาปี)
- **การใช้ปุ๋ย** ปุ๋ยที่ใช้ คือ **ปุ๋ยเคมี** สูตร ๑๕-๑๕-๑๕, สูตร ๑๖-๒๐-๐, สูตร ๑๖-๑๖-๘ , สูตร ๑๖-๘-๘ มี การใส่ ๒ ครั้ง คือ ตอนรองพื้น และช่วงข้าวตั้งท้อง และมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้นเนื่องจากมีราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี ส่วน **ปุ๋ยคอก** จะ มีการใส่เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่ใส่ช่วงก่อนทำการปลูกในฤดูถัดไป ประมาณ ๑-๒ เดือน
- **การใช้สารเคมี** แต่ก่อนมีการใช้สารเคมี พวก ฟูราดาน พอช่วงหลังมีการแนะนำรณรงค์การปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ และรณรงค์ให้ทราบโทษของสารเคมี เกษตรกรจึงนิยมหันไปใช้สารสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา, ตะไคร้หอม, และอื่นจำนวนมาก โดยมีหลายบริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารให้กับพืช และเกษตรกรบางรายสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เอง
- **การใช้สารชีวภัณฑ์** แต่ก่อนเกษตรกรใช้สารเคมีในการจัดการกับโรคเชื้อรา ปัจจุบันเกษตรกรใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา และบีวเวอร์เรียในการป้องกันเชื้อราและป้องกันโรคหนอนแมลง
- **การเก็บเกี่ยว** ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเกี่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชน และมีการใช้รถเกี่ยวบ้าง ค่าจ้างประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ บาท/ไร่ ส่วนการนวดข้าวทั้งหมดมีการใช้รถนวดข้าว

ปฏิทินการปลูกหรือการผลิต

ตารางที่ ๑๓ ปฏิทินการปลูกข้าว

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑. นำปุ๋ยหมักแห้ง ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงนา ภายหลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จ เรียบร้อยแล้วให้เหลือตอซังข้าวไว้ หรือนำปุ๋ยหมักแห้งไปขยาย ๒๔ ชั่วโมงในอัตรา ๑๐๐กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงแล้วทำการไถ กลบ	↔											↔
๒. หว่านปุ๋ยหมักแห้งหลังจาก ฝนตกครั้งแรกในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (ในกรณีที่ไม่สามารถ หว่านตามกำหนดเวลาใน ช่วงแรกได้)				↔	↔							
๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพนำไป ฉีดพ่นใส่ต้นหญ้าแล้วทำการไถ กลบ (น้ำหมักชีวภาพ ๒ช้อน โตะ + กากน้ำตาล ๒ช้อนโตะ + น้ำ ๑ปี๊บ)						↔	↔					
๔. ทำการไถ-คราดดิน-ปักดำ							↔	↔				
๕. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีด พ่นอีกครั้ง ห่างจากช่วงแรก ๓๐ วัน									↔	↔		
๖. เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตและ เตรียมจัดทำปุ๋ยหมักแห้งไว้ใช้ใน ฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป											↔	↔

ขั้นตอนการเตรียมดินก่อนการทํานา

๑. หว่านปุ๋ยหมักแห้งลงในนาภายหลังจากการเก็บเกี่ยว
๒. เดือนธันวาคม-มกราคม ใช้ปุ๋ยหมักแห้งในอัตรา ๑๐๐กิโลกรัม/ไร่ แล้วทำการไถกลบ
๓. ถ้าไม่ได้หว่านในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยว ให้มาหว่านในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม ในอัตรา ๑๕๐กิโลกรัม/ไร่

๔. เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ขยายน้ำหมักชีวภาพ ฉีดพ่นใส่หญ้าแล้วไถกลบโดยใช้น้ำ ๔ ปีบ/ไร่ (ใช้น้ำหมักชีวภาพปีบละ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาลปีบละ ๒ ช้อนโต๊ะ)

การเตรียมต้นกล้าสำหรับปลูก

๑. แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่คลุกเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อป้องกันเชื้อราป้องกันโรครากเน่าโคนเน่า โรคใบไหม้ และแช่ในน้ำหมักชีวภาพ (โดยใช้ น้ำ ๑ ปีบ เติมน้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ) แช่เมล็ดพันธุ์ข้าวนาน ๓๐ นาที

๒. นำพันธุ์ข้าวไปหว่านในแปลงที่เตรียมเพาะกล้า เมื่อครบอายุ ๕ วัน ให้หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นโดยใช้ น้ำ ๔ ปีบ (ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ)

๔. เมื่อต้นกล้าอายุได้ ๒๐ วัน หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นตามอัตราส่วนในข้อ ๓ เพื่อกระตุ้นให้ต้นกล้าแข็งแรงและถอนง่าย

๕. ดูแลระดับน้ำให้สูงขึ้นตามอายุของต้นกล้า คือ ๓-๔-๘ เซนติเมตร เมื่อครบ ๒๐-๒๕ วัน เริ่มถอนกล้าไปปักดำได้

ต้นทุนการผลิตข้าวแยกประเภท/รายการ

ต้นทุนการผลิตข้าวนาปี (เฉลี่ย)

๑. ค่าแรงงาน(ปักดำ,เก็บเกี่ยว,นวด,ขนส่ง)	๑,๓๐๐ บาท
๒. ค่าเตรียมดิน	๖๐๐ บาท
๓. ค่าเมล็ดพันธุ์	๑๕๐ บาท
๔. ค่าปุ๋ยเคมี	๒๕๐ บาท
๕. ค่ายาปราบศัตรูพืช	๕๐ บาท

รวมต้นทุนการผลิต

๒,๓๕๐ บาท

อัตราค่าจ้างและราคาเมล็ดพันธุ์

- รถไถเดินตาม และรถแทรกเตอร์ ค่าจ้างไร่ไถตะไถแปร ๕๐๐ บาทต่อไร่
รถเกี่ยว นวด ข้าว ค่าจ้างไร่ละ ๘๐๐ บาท

- เมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว กข ๖ กระสอบละ ๖๒๕ บาท ราคา กก.ละ ๒๕ บาท , ข้าวเจ้ามะลิ ๑๐๕ , ข้าวเจ้ากข. ๑๕ ราคา กระสอบละ ๕๒๕ บาทราคา กก.ละ ๒๑ บาท

สถานการณ์ตลาด/วิธีการตลาด

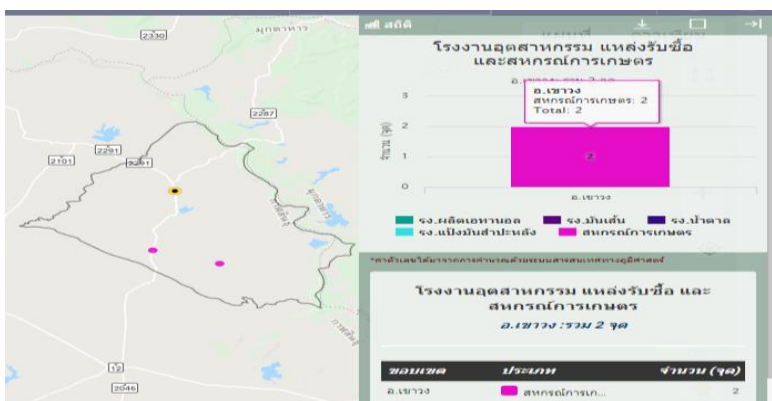
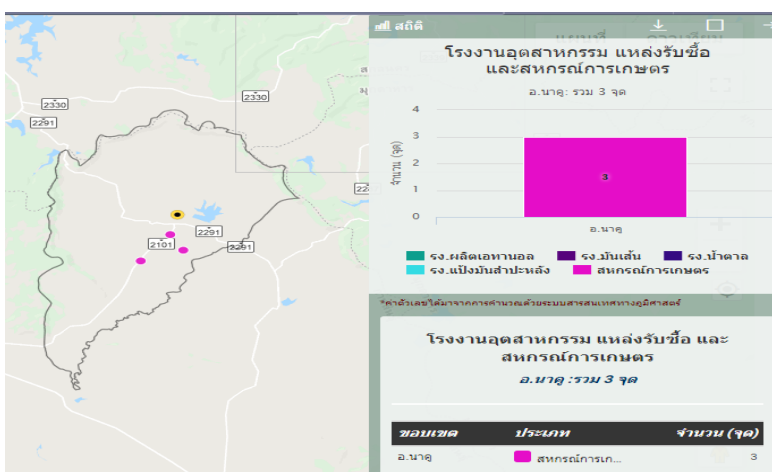
สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยแล้งทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลงเนื่องจากปัจจุบันมี คู่แข่งขันมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลกระทบต่อราคาข้าวหอมมะลิไทย

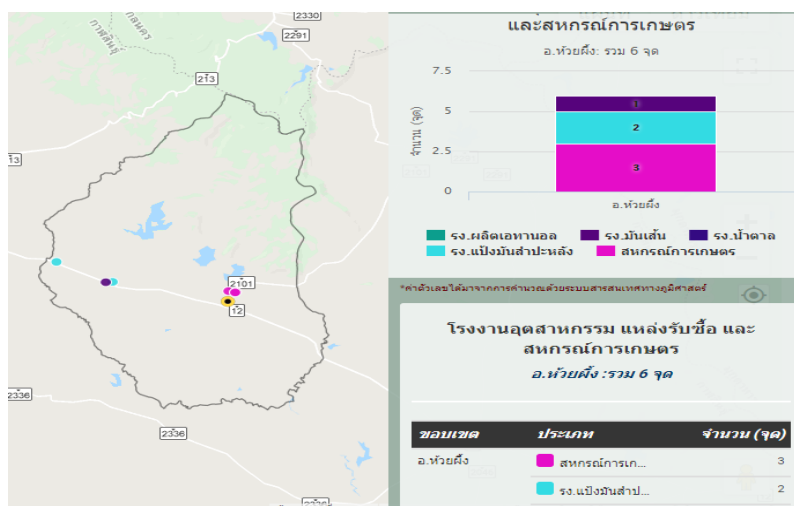
ลดลง ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าวเปลือก เจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ ๑๐,๙๐๐-๑๒,๐๐๐ บาท
ราคาข้าวเปลือก ข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ต้นละ ๑๒,๐๐๐-๑๓,๐๐๐ บาท

เกษตรกรตำบลโนนนาราน สามารถขายผลผลิตข้าวให้กับจุดรับซื้อในพื้นที่ใกล้เคียง ใน ๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอห้วยผึ้ง และอำเภอเขาวง จำนวน ๑๔ แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ จุดรับซื้อข้าวในพื้นที่ใกล้เคียง

ที่	จุดรับซื้อ	ที่ตั้ง			ปริมาณการรับซื้อ (ตัน)
		หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	
๑	สหกรณ์การเกษตร อำเภอนาคู	๑	โนนนาราน	นาคู	
๒	สหกรณ์การเกษตร อำเภอนาคู	๕	สายนางวัง	นาคู	
๓	สหกรณ์การเกษตร อำเภอนาคู	๑	นาคู	นาคู	
๔	สหกรณ์การเกษตร อำเภอห้วยผึ้ง	๑๔	นิคมห้วยผึ้ง	ห้วยผึ้ง	
๕	สหกรณ์การเกษตร อำเภอเขาวง	๑	สงเปลือย	เขาวง	
๖	สหกรณ์การเกษตร อำเภอเขาวง	๗	กุดสิมคุ้มใหม่	เขาวง	

ภาพที่ ๑๔ ที่ตั้งจุดรับซื้อข้าว
(ที่มา : การสำรวจ, ๒๕๕๙)

๒.๑.๑ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๕ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาและแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและ ตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
๑. ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑.๑ ทรัพยากรดิน	- ดินค่อนข้างเป็นดินทราย และมี โครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ	- ใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตันต่อไร่ ไถ กลบตอซังพืชลงดิน ได้แก่ ฟางหรือตอซังข้าว ต้นข้าวโพด หรือเศษพืชตระกูลถั่ว ในช่วงการเตรียมดิน ไถกลบพืชปุ๋ย สด จากพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนแอฟริกัน ปอเทือง ถั่ว พุ่ม หรือถั่วเขียว โดยใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๕-๗ กิโลกรัมต่อ ไร่ ปลุกก่อนทำนาเป็นระยะเวลา ๓๕-๕๐ วัน และเมื่อ ออกดอก ๕๐ % จึงไถกลบปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์ หรือถั่วมะแฮะ บริเวณคันนา แล้วทำการตัด ใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด	หมู่ ๑ - หมู่ ๙	๑
	- ดินมีสภาพเป็นกรด	- ใส่วัสดุปูนปรับปรุงดินตามอัตราที่กำหนด (ตาม ค่าความต้องการปูนของดิน) โดยหว่านปูนกระจายทั่ว พื้นที่ ไถคลุกเคล้ากับดิน หมักไว้อย่างน้อย ๗ วัน ใน สภาพดินชื้น เพื่อให้ปูนทำปฏิกิริยาสะเทินกรดในดิน ความรุนแรงของกรดจะลดลง (pH สูงขึ้น) การใช้วัสดุปูน	หมู่ ๑ - หมู่ ๙	๑

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๑.๑ ทรัพยากรดิน(ต่อ)		ทางการเกษตร แก้ความรุนแรงของกรดในดิน จึงเป็นวิธีที่ง่าย สะดวกและได้ผลรวดเร็วที่สุด สำหรับอัตราปุ๋ยที่แนะนำให้ใช้นั้นแตกต่างกันไปตามระดับความรุนแรงของกรดในดิน ดังนี้ - ดินเปรี้ยวจัดที่เป็นกรดรุนแรงน้อย pH ประมาณ ๔.๖-๕.๐ ใส่อัตรา ๐.๕ ตันต่อไร่ - ดินเปรี้ยวจัดที่เป็นกรดรุนแรงปานกลาง pH ประมาณ ๔.๐-๔.๔ ใส่อัตรา ๑.๐ ตันต่อไร่ - ดินเปรี้ยวจัดที่เป็นกรดรุนแรงมาก pH ต่ำกว่า ๔.๐ ใส่อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตันต่อไร่ หรือตามค่าความต้องการปุ๋ยของดินที่วิเคราะห์ได้ ประโยชน์ของวัสดุปูน ลดความเป็นกรดจัดของดิน ดินมี pH สูงขึ้น ตามปริมาณปูนที่ใส่มากขึ้น เพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (ไนโตรเจนและฟอสฟอรัส) และลดความเป็นพิษของเหล็กและอะลูมิเนียม เช่น ดินเปรี้ยวจัดชุดดินรังสิตกรดจัด มี pH ๔.๔ หลังใส่ปูนมาร์ลอัตรา ๑,๔๒๖ กิโลกรัมต่อไร่ เจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตสูงขึ้น		

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและ ตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
<u>ด้านพื้นที่และทรัพยากร</u> ๑.๑ ทรัพยากรดิน(ต่อ)		- ปลูกพืชปุ๋ยสดตระกูลถั่วบำรุงดิน เช่น โสนแอฟริกัน ถั่วพุ่ม ถั่วพริ้ว หรือปอเทือง โดยหว่านเมล็ดหลังปรับสภาพความเป็นกรดของดินแล้ว แล้วไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสดเมื่อเริ่มออกดอก (อายุประมาณ ๕๕-๖๐ วัน) หมักไว้ประมาณ ๑๐ วัน จึงเตรียมดินปลูกข้าว ปุ๋ยพืชสดที่ได้ให้ปริมาณธาตุอาหารไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แคลเซียม และแมกนีเซียมลงดิน ปริมาณธาตุอาหารที่ได้จะมากหรือน้อยขึ้นกับมวลชีวภาพของพืชปุ๋ยสดที่ได้ และช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงได้บางส่วน		
๑.๒. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	- ขาดแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร เช่นบ่อ บาดาล	๒. ประสานหน่วยงานด้านทรัพยากรน้ำและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดูแล	ทุกหมู่	๒
๑.๓. ถนนเพื่อการเกษตร	- ถนนเพื่อการเกษตรยังไม่เพียงพอ	๓. ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกหมู่	๔

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๑.๔. ไฟฟ้าเพื่อการเกษตร	- ไฟฟ้าเพื่อการเกษตรไม่ทั่วถึง เช่น ไฟฟ้า แผงโซลาร์เซลล์	๔. ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ทุกหมู่	๓
๓. ด้านการผลิตและการตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๑.๑ ข้าว	- ผลผลิตต่ำ - ผลผลิตยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดการเพิ่มมูลค่าของผลผลิต - การตลาดยังอาศัยช่องทางเดียวในการขาย - โรคแมลงในพื้นที่	- ประกอบอาชีพเสริม - ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิต - สร้างตลาดแบบขายตรง ขายออนไลน์ (ขายสินค้าจากผู้ผลิตไปยังผู้ซื้อโดยตรง) - เลือกขายสินค้าให้กับจุดรับซื้อที่อยู่ใกล้ที่สุด - ส่งเสริมและแนะนำการวางแผนการผลิตให้เหมาะสม - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน - ส่งเสริมให้ใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันโรคแมลง - ส่งเสริมการปลูกพืชให้หลากหลายและเหมาะสมกับพื้นที่	ทุกหมู่บ้าน หมู่ ๒ ,๕,๖,๘	๑ ๑

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
๔. ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๔.๑ เกษตรกร	- ขาดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำเกษตร - ขาดการนำนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร - ขาดแรงงานในครัวเรือนด้านเกษตร	- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการทำเกษตร - ส่งเสริมการนำนวัตกรรมมาใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร - สร้างแรงจูงใจในการทำการเกษตรแก่คนรุ่นใหม่	หมู่ ๑,๒ หมู่ ๕,๖,๘	๑
๔.๒ การรวมกลุ่ม	- กลุ่มไม่สามารถดำเนินงานได้ต่อเนื่อง - กลุ่มไม่สามารถสร้างรายได้ ได้อย่างมั่นคง ยั่งยืน	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่ออำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต - จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร เพื่อการแปรรูปผลผลิตจากข้าว - จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่ออำนาจในการต่อรองราคาผลผลิต	ทุกหมู่บ้าน	

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและ ตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
		พืชผัก - ติดตามและแนะนำการปลูกพืชผักอย่างปลอดภัยและ ถูกวิธี		
๕. ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์ ๕.๑ การแปรรูปข้าว	- ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เพื่อผลิตข้าวที่มี คุณภาพ - ศึกษานวัตกรรมการแปรรูปโดยสถาบันการศึกษาใน พื้นที่หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ	ทุกหมู่บ้าน	๒
๕.๒ การแปรรูปสมุนไพร	ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแปรรูป	- จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสมุนไพร เพื่อผลิตยาหม่อง ยาลูกประคบ - ศึกษาการผลิตและการแปรรูปเพื่อให้ได้มาตรฐาน สินค้า	หมู่ ๑,๒	๑

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและ ตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ ประสบปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู ,๒๕๖๕

๒.๒ การจัดทำ TOWS Matrix

ตารางที่ ๑๖ แสดงตาราง TOWS Matrix อำเภอนาาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรตำบลโนนนาจาน ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิธี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงโอกาสอุปสรรคที่มีผลกระทบเพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ การวิเคราะห์ TOWS Matrix สภาพแวดล้อมตำบลโนนนาจาน อำเภอนาาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths : S) ๑. มีพื้นที่ปลูกข้าว ทุกหมู่บ้าน ๒.มีพื้นที่ที่ต้องการปรับเปลี่ยน เป็นพืชผัก ไม้ผล	จุดอ่อน (Weaknesses : W) ๑. ขาดการรวมกลุ่มของเกษตรกร ๒. เกษตรกรไม่มีความรู้เรื่องการ แปรรูป ๓.ไม่มีความรู้ในการปลูกพืชผัก ๔.มีแหล่งรับซื้อผลผลิตค่อนข้างน้อย
โอกาส (Opportunities : O) ๑.มีหน่วยงานราชการให้ความรู้ เช่น กรมพัฒนาที่ดินให้ความรู้เรื่อง การปรับปรุงบำรุงดิน สำนักงานการ ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมให้ ความรู้เรื่องการจัดรูปที่ดินให้ เหมาะสม ๒. มีสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ ความรู้เรื่องการแปรรูปผลผลิตข้าว ๓.มีกรมส่งเสริมการเกษตรหรือกรม วิชาการเกษตรให้ความรู้และการ ดูแลรักษาพืชผัก ๔.พื้นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การ เพาะปลูก พืชอายุสั้น	SO กลยุทธ์เชิงรุก ๑. การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว (S๑+O๒) ๒. แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อ เพิ่มมูลค่าสินค้า (S๑+O๓) ๓. การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ไม่ เหมาะสม (S๑+O๒)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข ๑. การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจาก ข้าว (W๑+O๓) ๒. การรวมกลุ่มผลผลิตทางการ เกษตรให้ปริมาณและคุณภาพดี ขึ้น ๓. ปรับเปลี่ยนปลูกพืชให้เหมาะสม (W๓+O๓)
ภาวะคุกคาม (Threats : T) ๑. ราคาผลผลิตแปรปรวน ๒. บางพื้นที่มีน้ำท่วมขัง,แห้งแล้ง	ST กลยุทธ์ป้องกัน ๑. สร้างตลาดแบบขายตรง ขายออนไลน์ (ผู้ผลิตขาย สินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง) (S๑+T๑) ๒. สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน (S๑+T๒)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้าง อาชีพเสริม เช่น การปลูกพืช อายุสั้น (W๑+T๒)

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว
- ๑.๒ แปรรูปผลผลิตจากข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า
- ๑.๓ การจัดรูปที่ดินในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากข้าว

๓. กลยุทธ์ป้องกัน

- ๓.๑ สร้างตลาดแบบขายตรง ขายออนไลน์ (ผู้ผลิตขายสินค้าให้ผู้บริโภคโดยตรง)
- ๓.๒ สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน หรือบ่อบาดาล ให้เพียงพอ

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

รวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชอายุสั้น

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	๑. มีพื้นที่ขนาดใหญ่เหมาะแก่การทำเกษตร ๒. เกษตรกรมีความชำนาญการทำเกษตร ๓. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกัน ๔. มีกองทุนหมู่บ้าน ๕. มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถบริการประชาชนอย่างเพียงพอ	๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๒. ขาดแรงงานภาคการเกษตร ๓. เกษตรกรอายุมาก ขาดความรู้ นวัตกรรมเพื่อมาใช้ในการด้านเกษตร
โอกาส (O)	SO กลยุทธ์เชิงรุก	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข
๑. อยู่ใกล้ตลาดและชุมชนสินค้าเกษตร ๒. เส้นทางคมนาคมสะดวก ๓. ภาครัฐให้การสนับสนุนด้านการเกษตร ๔. ประชาชนให้ความสำคัญในการรับประทานอาหารเพื่อ	๑. ส่งเสริมการผลิตสินค้าในรูปแบบของแปลงใหญ่ (S๑S๓O๑O๓) ๒. ส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย (S๒O๔) ๓. ส่งเสริมการปลูกผักในแต่ละตำบลเพื่อการค้า (S๕O๑) ๔. ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตสู่ผลิตภัณฑ์	๑. ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด (W๑O๓) ๒. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (W๒O๓) ๓. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเกษตร (W๓O๓)

สุขภาพ	อาหารปลอดภัย (S๑O๔)	
ภัยคุกคาม (T) ๑. ประสบภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ฝนแล้งเป็นประจำ ๒. ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ๑. ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บรรจุการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบ ภัยในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ (S๕T๑) ๒. ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบ ผสมผสานหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ (S๖T๒)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ๑. ประสานหน่วยงานราชการที่ เกี่ยวข้องในด้านน้ำเพื่อสนับสนุน เกษตรกรที่ประสบปัญหาด้าน การเกษตร (W๓T๑)

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู ,๒๕๖๔

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ ส่งเสริมการผลิตสินค้าในรูปแบบของแปลงใหญ่ (S๑S๓O๑O๓)

๑.๒ ส่งเสริมการผลิตอาหารปลอดภัย (S๒O๔)

๑.๓ ส่งเสริมการปลูกผักในแต่ละตำบลเพื่อการค้า (S๕O๑)

๑.๔ ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตสู่ผลิตภัณฑ์อาหารปลอดภัย (S๑O๔)

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด (W๑O๓)

๒.๒ ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (W๒O๓)

๒.๓ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเกษตร(W๓O๓)

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ ประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรจุการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัยในเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ (S๕T๑)

๓.๒ ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสานหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ (S๖T๒)

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ประสานหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในด้านน้ำเพื่อสนับสนุนเกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านการเกษตร (W๓T๑)

บทที่ ๓

แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ ข้าว

เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าวที่คุณภาพ

กลยุทธ์ : การเพิ่มปริมาณผลผลิตข้าว

โครงการที่ ๑ : การใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช

๒. ผู้รับผิดชอบ กลุ่มผู้ปลูกข้าว ตำบลสายนาวัง

๓. หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายการเพิ่มรายได้ ขยายโอกาสให้แก่เกษตรกรในการเพิ่มรายได้และมีโอกาสในการประกอบอาชีพของฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว และเป็นการใช้ทรัพยากรดินและน้ำที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น เพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าว ตำบลสายนาวังจึงได้พิจารณาเห็นว่า พื้นที่ตำบลสายนาวังมีศักยภาพเหมาะสมในการผลิตข้าว จึงได้วางโครงการส่งเสริมการใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช

๔. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มความรู้แก่เกษตรกร
๒. เพื่อเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
๓. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและกลุ่ม
๔. เพื่อสร้างชุมชนและกลุ่มให้มีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในอนาคต

๕. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรทำนาสายนาวัง หมู่ที่ ๑-๘ จำนวน ๙๐ ราย กลุ่มปลูกข้าวน้ำฝน หมู่ที่ ๑ - ๘ จำนวนรวมพื้นที่ ๑,๒๐๐ ไร่

๖. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๘ ตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๗. ระยะเวลา ๕ ปี (๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ปี ๒๕๖๖	กลุ่มเกษตรกรทำนาสายนาวัง	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๙๐ คน
ปี ๒๕๖๗	กลุ่มปลูกข้าวน้ำฝน	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๑๒๐ คน
ปี ๒๕๖๘	กลุ่มเกษตรกรทำนาสายนาวัง	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๙๐ คน
ปี ๒๕๖๙	กลุ่มปลูกข้าวน้ำฝน	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๑๒๐ คน
ปี ๒๕๗๐	กลุ่มเกษตรกรทำนาสายนาวัง	หมู่ที่ ๑-๘	จำนวน ๙๐ คน

๘. แผนการดำเนินงาน

จัดอบรมการใส่ปุ๋ยให้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืชเพื่อใช้ในข้าว เดือนมีนาคม - เมษายน

๙. วิธีการดำเนินงาน

๙.๑ รายละเอียดของโครงการ

๑. ค่าอาหาร ๖๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๖๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
๓. ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ๖๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๐๐๐ บาท
๔. ค่าปุ๋ยคอก รายละเอียด ๔๐ กก. ๆ ละ ๑๐ บาท ๖๐ ราย	เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท
๕. ค่าปุ๋ยเคมี รายละเอียด ๕๐ กิโลกรัม ๆ ละ ๑๐ บาท ๖๐ ราย	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๑,๕๐๐ บาท	

๙.๒ การบริหารโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบลสายน้ำวัง

๑๐. งบประมาณ ๖๑,๕๐๐ บาท

๑๑. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑. ร้อยละ ๘๐ เกษตรกรใช้ปุ๋ยได้ตรงตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช
๒. ร้อยละ ๗๐ สภาพดินของเกษตรกรดีขึ้นวัดผลผลิตจากแปลงเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและความต้องการของพืช
๓. ร้อยละ ๙๐ เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ การรวมกลุ่มเกษตรกร

เป้าหมาย : เพื่อจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรแปรรูปผลผลิตจากข้าว

กลยุทธ์ : การรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตจากข้าว

โครงการที่ ๒ : แปรรูปผลผลิตข้าว

๒. ผู้รับผิดชอบ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ ตำบลสายน้ำวัง

๓. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญและตระหนักในการเร่งรัดและแก้ไขปัญหของเกษตรกร โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพัฒนาผลิตผลด้านการเกษตรให้เพียงพอต่อการบริโภคและจำหน่ายผลผลิตทางเกษตรหลายชนิด กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตำบลสายนาวัง หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ จึงได้ดำเนินการแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆซึ่งสามารถชะลอการเสื่อมคุณภาพของผลผลิตเกษตร และยังสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง ในฤดูกาลผลิตที่ผ่านมาพบว่าวัตถุดิบข้าวมีจำนวนมากในหมู่บ้าน แต่ไม่สามารถนำมาแปรรูปได้เพียงพอจำหน่ายตลอดปี ทั้งผลิตภัณฑ์ด้านกลุ่มมีคุณภาพ ทำให้ปริมาณการผลิตไม่เพียงพอต่อการจำหน่ายด้วยเหตุนี้ ทางกลุ่มจึงมีมติควรให้เสนอของบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง เพื่อให้หมุนเวียนดำเนินกิจกรรมให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ต่อไป

๔. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้กลุ่มสามารถแปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ตลอดปี
๒. เพื่อเป็นศูนย์ถ่ายทอดความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรภายในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียง
๓. เพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือนเกษตรกร
๔. เพื่อแก้ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำในระดับท้องถิ่น

๕. เป้าหมายการผลิต

๑. ผลิตข้าวแปรรูป ๕,๐๐๐ กก./ปี

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

- ปี ๒๕๖๖ หมู่ที่ ๗ จำนวนเกษตรกร ๓๐ คน
 ปี ๒๕๖๗ หมู่ที่ ๒ จำนวนเกษตรกร ๓๐ คน
 ปี ๒๕๖๘ หมู่ที่ ๕ จำนวนเกษตรกร ๓๐ คน

๗. สถานที่ดำเนินการ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ ตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๘. แผนการดำเนินงาน

อบรมสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร หมู่ที่ ๒, ๕, ๗ จำนวน ๙๐ คน

๙. วิธีดำเนินการ

๙.๑ รายละเอียดของโครงการ

๑. ค่าอาหารกลางวัน ๙๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๔,๕๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม ๙๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๒,๒๕๐ บาท
๓. ซื้อข้าว ๖,๐๐๐ ก.ก. ๆ ละ ๕ บาท	เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
๔. ซื้อถังเก็บผลผลิต ขนาด ๒๐๐ ลิตร ๖๐ ใบ ๆ ละ ๗๐๐ บาท	เป็นเงิน ๔๒,๐๐๐ บาท
๕. ซื้อวัตถุดิบแปรรูปข้าว จำนวน ๖๐๐ กก. ๆ ละ ๘๐ บาท	เป็นเงิน ๔๘,๐๐๐ บาท

๖. ซื้อถุงบรรจุขยายข้าง ๕ x ๘ นิ้ว ๓๐๐ กก. ๆ ละ ๘๐ บาท	เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท
๗. ซื้อสารปรุงแต่งรส ๖๐๐ กก. ๆ ละ ๑๔ บาท	เป็นเงิน ๘,๔๐๐ บาท
๘. ซื้อถังแช่เย็นพลาสติก ๓ ใบ ๆ ละ ๑,๒๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	๑๖๒,๗๕๐ บาท

๙.๒ การบริหารโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสายนาวัง

๑๐. งบประมาณ ๑๖๒,๗๕๐ บาท

จาก องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง และกรมส่งเสริมการเกษตร

๑๑. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

๑. สมาชิกกลุ่มฯสามารถนำไปปฏิบัติในครัวเรือนได้ ๙๐ คน
๒. สมาชิกมีรายได้เพิ่มปีละ ๒,๐๐๐ บาท/คน จำนวน ๙๐ คน
๓. สามารถแก้ปัญหาหาคาผลผลิตตกต่ำภายในหมู่บ้านได้
๔. ทำให้สมาชิกมีงานทำตลอดปี

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย : เพื่อสร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

กลยุทธ์ : สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

โครงการที่ ๓ : ขุดสระน้ำในตำบลสายนาวัง

๒. ผู้รับผิดชอบ อบต.สายนาวัง

๓. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน ส่งผลให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วง ประสบปัญหาภัยแล้ง เกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอในการทำการเกษตร เพื่อให้มีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลสายนาวัง จึงเห็นควรสร้างแหล่งเก็บน้ำในทุกหมู่บ้าน

๔. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตรในพื้นที่ตำบลสายนาวัง

๕. เป้าหมายการผลิต

๑. เกษตรกรในตำบลสายนาวังมีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตร

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

- ปี ๒๕๖๖ จำนวนเกษตรกร ๑๐๐ คน
- ปี ๒๕๖๗ จำนวนเกษตรกร ๑๐๐ คน
- ปี ๒๕๖๘ จำนวนเกษตรกร ๑๐๐ คน

๗. สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ตำบลสายนาวัง

๑๐. แผนการดำเนินงาน

- นำปัญหาและแนวคิดร่วมกัน
- วิเคราะห์ปัญหา
- กำหนดทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน
- กำหนดแผนการขุดเจาะ
- จัดเวทีสัมมนา

๑๑. วิธีดำเนินการ

๙.๑ รายละเอียดของโครงการ

ขอสนับสนุนงบประมาณเพื่อขุดสระน้ำในตำบลสายนาวัง

๙.๒ การบริหารโครงการ

องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง

๑๐. งบประมาณ ๑๖๒,๗๕๐ บาท

จาก องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง และกรมส่งเสริมการเกษตร

๑๑. ผลตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

เกษตรกรมีแหล่งน้ำเพียงพอในการผลิต

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ ข้าว ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สามารถผลิตข้าวคุณภาพ GAP - สามารถแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า - ปรับเปลี่ยน

การปลูกพืชให้เหมาะสม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๔ โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๕ โครงการพัฒนาคุณภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ เกษตรกร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สร้างกลุ่มเกษตรกรในตำบลโนนนาจาน

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๖ คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

โครงการที่ ๗ : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ปรับปรุงดินในพื้นที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์แก้ไข

โครงการที่ ๘ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- จัดหาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ประสบปัญหาแล้ง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรับ

โครงการที่ ๔ : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรตำบลโนนนาราย ทำนาเป็นอาชีพหลักมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐กก./ไร่ เนื่องจากเกษตรกรมีการปลูกข้าวอย่างต่อเนื่อง การใช้ปุ๋ยเคมี การใช้สารเคมีเพื่อป้องกันโรคแมลง โดยหวังว่าจะช่วยเพิ่มผลผลิตและเพิ่มรายได้ ไม่คำนึงถึงกระทบของการผลิตแต่ละครั้ง ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพ และดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการเผาตอซังข้าว จึงทำให้อินทรีย์วัตถุในดินลดลง ส่งผลให้ผลผลิตลดต่ำ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพข้าวข้าวปลอดภัยมุ่งสู่เกษตรกรอินทรีย์

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกรในการผลิตข้าวที่ปลอดภัย
๒. เพื่อให้เกษตรกรตระหนักถึงกระบวนการผลิตที่วิธีช่วยเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น
๓. เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร
๔. เพื่อสร้างชุมชนและกลุ่มให้มีความเข้มแข็งสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในอนาคต

๓. เป้าหมาย

- กลุ่มเกษตรกร หมู่ที่ ๑ - ๙ จำนวน ๒๕๐ ราย

๔. ระยะเวลา

ปี๒๕๖๖	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนาราย	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๖๗	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนาราย	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๖๘	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนาราย	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๖๙	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนาราย	จำนวน ๕๐ คน
ปี๒๕๗๐	หมู่ที่ ๑-๙	ตำบลโนนนาราย	จำนวน ๕๐ คน

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๙ ตำบลโนนนาราย อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. กิจกรรม

- จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาราย
- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- จัดทำเวทีชาวบ้าน เพื่อคัดเลือก เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ
- จัดฝึกอบรมและให้ความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมาย
- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาราย/คณะกรรมการบริหาร

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนนาราย

๘. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔							
จัดทำแปลงผลิตข้าวอินทรีย์						↔						
รวบรวมผลผลิต/ทำการตลาด											↔	

๘. งบประมาณ(ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกร จำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๕๐ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงผลิตข้าวปลอดภัย

เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ จำนวน ๓,๗๕๐ กิโลกรัมๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๙๓,๗๕๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๒,๒๕๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

- เกษตรกรได้รับความรู้ การปรับปรุงดินแบบยั่งยืน ๒๕๐ คน พื้นที่ ๑,๒๕๐ ไร่
- ลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ ๒๐
- กลุ่มและชุมชนสามารถดำเนินการปลูกข้าวปลอดภัยได้อย่างต่อเนื่องและพึ่งตนเองได้

โครงการที่ ๕ : พัฒนาคุณภาพการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๑. หลักการและเหตุผล

การปลูกข้าว เป็นอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ละปีนารายได้เข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่อาศัยธรรมชาติ ซึ่งสภาพดินฟ้าอากาศไม่แน่นอน อีกทั้งมีปัญหาโรค และแมลงเป็นอุปสรรคที่สำคัญ การผลิตยังเป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนและส่งขายในท้องถิ่น และการแปรรูปให้เป็นสินค้าอื่นยังน้อย ทำให้รายได้ในการขายสินค้าไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งการรวมกลุ่มเกษตรกรยังไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมของชุมชนในการผลิตสินค้าและแปรรูปผลผลิต มีความมั่นคง ต่อเนื่อง โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันประกอบกิจกรรม โดยใช้ทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและทุนทางสังคมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มและการแปรรูปเพิ่มมูลค่าข้าวให้มีประโยชน์สูงสุด

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจลักษณะสำคัญของการรวมกลุ่ม
๒. เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาความสามารถในการจัดการ ให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า ในอนาคต
๓. เพื่อจัดอบรมการให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการจัดการ สามารถจัดการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต ให้ผลตอบแทนสูง และสามารถบริหารจัดการในเชิงธุรกิจได้
๔. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว ให้มีความหลากหลาย
๕. เพื่อเพิ่มกลุ่มแปรรูปข้าว เพื่อการค้าเพิ่มขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรที่ในตำบลโนนนาจาน จำนวน ๙ หมู่บ้านละ ๑๐ ราย รวม ๔๕๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการอบรมเกษตรกรพื้นที่ตำบลโนนนาจาน หมู่บ้านละ ๑๐ คน จำนวน ๙ หมู่บ้าน ดังนี้

๑. บ้านจาน	หมู่ที่ ๑ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๒. บ้านนายอ	หมู่ที่ ๒ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๓. บ้านดอนจัว	หมู่ที่ ๓ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๔. บ้านหนองห้าง	หมู่ที่ ๔ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๕. บ้านม่วงนาดี	หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๖. บ้านโคกยาว	หมู่ที่ ๖ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๗. บ้านโนนสูง	หมู่ที่ ๗ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๘. บ้านนาขาม	หมู่ที่ ๘ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย
๙. บ้านจานพัฒนา	หมู่ที่ ๙ ตำบลโนนนาจาน	เกษตรกร ๑๐ ราย

๖. กิจกรรม

- ประชาสัมพันธ์โครงการและคัดเลือกเกษตรกรเข้าโครงการ เดือน เมษายน-พฤษภาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- ดำเนินการฝึกอบรม เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- สรุปผลการดำเนินงาน เดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔							
จัดทำแปลงผลิตข้าวครบวงจร						↔						
สรุปผลการดำเนินงาน											↔	

๘. งบประมาณ(ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๒ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๙๐ รายๆ ละ ๔ มื้อๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๙๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๒๑,๖๐๐ บาท

ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิตตามความต้องการกลุ่ม

เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๒,๖๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้การแปรรูปข้าวและนำไปปฏิบัติได้จำนวน ๔๕๐ ราย

๒. มีกลุ่มแปรรูปข้าวเพื่อการค้าเพิ่มขึ้นจำนวน ๙ กลุ่ม

โครงการที่ ๖ : คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. หลักการเหตุผลและแนวคิดของโครงการ

เนื่องในวโรกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้ง ทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ ๕๐ พรรษา ในพุทธศักราช ๒๕๔๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า ล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในถิ่นทุรกันดาร โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ด้วยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ความเป็นอยู่ของพสกนิกรเหล่านั้นดีขึ้น พระราชกรณียกิจดังกล่าวเป็นความประทับใจแก่ปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด ในวโรกาสดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นควรจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือของงานวิจัย พัฒนา และงานบริการวิชาการเกษตร ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพการผลิตในรูปแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นกลไกของชุมชนในการรณรงค์ฟื้นฟูเกษตรกรและ แก้ไขปัญหาร่วมกันในรูปกิจกรรมให้บริการเคลื่อนที่ และกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และการฝึกอบรม เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชนุญาต จัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ถวาย และขอรับพระมหากรุณาธิคุณให้โครงการอยู่ในพระราชานุเคราะห์ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและ การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดย เป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ทัวถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่างๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถ เคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุก ด้านในคราวเดียวกัน

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรที่มีปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการ และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน นอกจากนั้นยังเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตรร่วมกัน

๓. เป้าหมาย

บุคคลเป้าหมายเกษตรกร ตำบลโนนนารายณ์ทั้ง ๙ หมู่บ้าน ตำบลละ ๔๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

บริเวณศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลโนนนารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. กิจกรรม

- กิจกรรมหลัก ได้แก่ ให้บริการด้านคลินิก ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย โดยใช้ อุปกรณ์และเครื่องมือจากห้องปฏิบัติการ เช่น คลินิกพืช คลินิกปศุสัตว์ คลินิกประมง คลินิกดินและปุ๋ย ฯลฯ

- กิจกรรมเสริม ได้แก่ การบริการความรู้และนิทรรศการต่างๆ ให้คำแนะนำ การแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งน้ำ กฎหมายเกษตร เครื่องจักรกลเกษตร ฯลฯ

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ					←	→						

๘. งบประมาณ

๘.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท

๘.๒ ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

- องค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกร จำนวน ๙๐ ราย ได้แสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติเนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ในปี ๒๕๖๓

๙.๒ เกษตรกร มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในการประกอบอาชีพ

๙.๓ เกษตรกร ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์พร้อมกันได้ ณ จุดเดียว

๙.๔ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เครือข่ายเกษตรกร ในการแก้ไขปัญหาพร้อมกันได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

โครงการที่ ๗ : ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนวทางดำรงชีวิต และปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนา และการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ซึ่งเปรียบเสมือนแสงเทียนที่ส่องสว่างให้เห็นทางที่ก้าวเดินต่อไป ที่เน้นการเจริญเติมโตที่ค่อย ๆ เกิดขึ้นตามศักยภาพที่มีอยู่อย่างมีเหตุมีผลเป็นขั้นเป็นตอนด้วยความมั่นคง และเตรียมพร้อมด้วยความไม่ประมาท ในการรับมือกับวิกฤตต่าง ๆ สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จึงได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดทำโครงการเพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ทักษะ และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อเป็นการลดรายจ่ายแก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

๓. เป้าหมาย

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักจำนวน ๕ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๒๕๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่หมู่ ๑-๙ ตำบลโนนนาจาน

๖. กิจกรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑ กลุ่ม เกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้า ร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔							
จัดทำแปลงสาธิต						↔	↔	↔	↔	↔		
สรุปผลการดำเนินงาน											↔	

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๒ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๕๐ รายๆละ ๔ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๕๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงสาธิตเศรษฐกิจพอเพียง

ชุดเมล็ดพันธุ์ผัก ๕ ชนิด จำนวน ๕๐ ชุดๆละ ๕๐๐ บาท

เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท

ปุ๋ยคอกจำนวน ๖,๒๕๐ กิโลกรัมๆละ ๔ บาท

เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๗,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ ทักษะ และดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน ๒๕๐ ราย
๒. เกษตรกรลดรายจ่ายในครัวเรือนได้

โครงการที่ ๔ : ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยเกษตรกรตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังมีปัญหาความต้องการของชุมชน ในเรื่องน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน น้ำถูกใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งการด้านอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม โดยทั่วไปมักจะใช้แหล่งน้ำผิวดินเป็นหลัก แต่ก็เกิดปัญหาการขาดแคลน น้ำ เนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจะขุดก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำผิวดิน มีจำนวนจำกัด แหล่งกักเก็บน้ำบนผิวดินที่มีอยู่มีไม่เพียงพอ ปริมาณน้ำผิวดินจึงไม่พอใช้ ก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำทุกปี จากการขาดแคลนแหล่งน้ำ น้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งเป็นแหล่งน้ำหลักในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำผิวดิน และเป็นแหล่งน้ำเสริมหรือแหล่งน้ำสำรอง ในกรณีที่มีน้ำผิวดินไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในด้านเกษตรกรรม
๒. เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๔. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๕ ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มกราคม ๒๕๖๖ - เมษายน ๒๕๖๗

๖. แผนการดำเนินงาน

ขุดเจาะน้ำบาดาล ในเขตหมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลโนนนาจาน อำเภอนาคู

๗. วิธีดำเนินงาน

เจาะบ่อน้ำบาดาลของหมู่ที่ ๕,๖,๘ ตำบลโนนนาจาน

๑. ท่อฟ้า ๖" จำนวน ๔๕ เส้นๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๙๐,๐๐๐ บาท
๒. ท่อเซาะร่อง ๖" จำนวน ๖ เส้นๆ ละ ๒,๑๐๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๑๒,๖๐๐ บาท
๓. กรวด จำนวน ๓๐๐ กระสอบๆ ละ ๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๑๕,๐๐๐ บาท
๔. กาวท่อน้ำไทย จำนวน ๓๐ กระป๋องๆ ละ ๒๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๗,๕๐๐ บาท
๕. งานพัฒนาบ่อบาดาล	รวมเป็นเงิน	๖๐,๐๐๐ บาท
๖. ค่าแรงงานและดำเนินการ	รวมเป็นเงิน	๑๗๗,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน		๓๖๒,๑๐๐ บาท

๘.งบประมาณ ค่าชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ๓๖๒,๑๐๐ บาท
จาก อปท. ตำบลโนนนารายณ์ และหน่วยงานรัฐอื่นๆ

๙. ผลตอบแทนของโครงการ

๑. เกษตรกรมีน้ำใช้ในการทำเกษตรกรรม
๒. เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๒.๒ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๓.๑.๑ แต่งร้าน

เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตแต่งร้าน

กลยุทธ์ : การเพิ่มปริมาณผลผลิตแต่งร้าน

โครงการที่ ๑๐_ กลุ่มอาชีพปลูกแต่งร้าน

๒.๓ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

เป้าหมาย : เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน

กลยุทธ์ : สร้างการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

โครงการที่ ๑๑ การให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๒.๔ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๒.๑ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย : เพื่อสร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

กลยุทธ์ : สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

โครงการที่ ๑๐ : ส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง (แดงร้าน)

๑. วัตถุประสงค์

- ๑.๑ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
- ๑.๒ เพื่อให้มีงานทำมีรายได้เสริมรายได้หลักไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น
- ๑.๓ เพื่อให้มีผลผลิตเพื่อบริโภคอย่างเพียงพอ
- ๑.๔ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรดิน, น้ำ

๒. ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๒.๑ เกษตรกร หมู่ ๓, ๕, ๖, ๗ มีงานทำตลอดปี
- ๒.๒ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
- ๒.๓ ราษฎรไม่ต้องเดินทางไปขายแรงงานต่างถิ่น
- ๒.๔ เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านข้างเคียง

๓. ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

- ๑.๑ ดำเนินการตลอดมาแต่ยังขาดการพัฒนาส่งเสริม
- ๑.๒ ความรู้ต้องรับการอบรมจากศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาคู
- ๑.๓ งบประมาณ
 - เงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู
 - ขอรับงบประมาณจากกรมส่งเสริมการเกษตร

๔. ความเสี่ยงในการดำเนินการไม่มี (ทั้งด้านเศรษฐกิจ/สังคม, สิ่งแวดล้อม)

๕. ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ในด้านแรงงาน

๖. วิธีดำเนินการและปริมาณงาน

- ๖.๑ จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกพืชฤดูแล้ง
- ๖.๒ ปลูกพืชตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต
- ๖.๓ ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
- ๖.๔ ขอรับการสนับสนุนความรู้-ปัจจัยการผลิต จากกรมส่งเสริมการเกษตรและองค์การบริหารส่วนตำบลนาคูงบประมาณในรูปกองทุน

๗. สถานที่ดำเนินการ ในหมู่ที่ ๓, ๕, ๖, ๗ ตำบลนาคู

๘. ช่วงเวลาดำเนินการ ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐ (รวม ๕ ปี)

โครงการที่ ๑๑ : ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๑. ผู้รับผิดชอบ

เกษตรกร หมู่ที่ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๒. หลักการและเหตุผล

ได้มีการปลูกพืชในพื้นที่ติดต่อกันมาหลายปี ไม่มีการบำรุงรักษาดิน ประกอบกับมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้สิ่งมีชีวิตที่อาศัยในดินตาย ไม่มีตัวย่อยสลายทำให้เกิดเป็นปุ๋ยได้ จึงทำให้ดินขาดประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงดินให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะผลิตได้

๓. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย
๒. เพื่อให้เกษตรกรได้หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น
๓. เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

๔. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๕. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. ระยะเวลา

ปี ๒๕๖๗	หมู่ที่ ๑, ๒, ๑๑, ๑๒, ๗	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน
ปี ๒๕๖๘	หมู่ที่ ๖, ๓, ๑๐, ๑๑	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน
ปี ๒๕๖๙	หมู่ที่ ๔, ๕, ๘, ๑๔, ๑๓	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน

๗. แผนการดำเนินงาน

- จัดอบรมการปรับปรุงดินด้วยการทำปุ๋ยพืชสด เดือน เมษายน - กรกฎาคม
- ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ ๓๐๐ ราย
- ศึกษาดูงานจุดที่ประสบผลสำเร็จ เดือนมิถุนายน - สิงหาคม ของทุกปี
- รณรงค์ไม่ให้เผาตอซังข้าว โดยทำเอกสารประชาสัมพันธ์ทุกหมู่บ้าน

๘. วิธีการดำเนินงาน

๑. รายละเอียดของโครงการ

๑.๑ ค่าอาหาร ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
๑.๒ ค่าอาหารว่าง/เครื่องดื่ม ๓๐๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท	เป็นเงิน ๑๑,๒๕๐ บาท
๑.๓ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท	เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
๑.๔ ค่าวิทยากร ชั่วโมงละ ๒๐๐ บาทรวม ๒๔ ชั่วโมง	เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท

๑.๕ ขอสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง จากสถานีพัฒนาที่ดิน

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

๔๒,๓๐๐ บาท

๒. การบริหารโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลนาคู

๙. งบประมาณ ๔๒,๓๐๐ บาท

จาก องค์การบริหารส่วนตำบลนาคูและกรมส่งเสริมการเกษตร

๑๐. ผลตอบแทนของโครงการ

๑. เกษตรกร รู้วิธีการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย

๒. ทำให้ผลผลิตพืชเพิ่มขึ้น

๓. เป็นการรักษาระบบนิเวศในการผลิตพืช

๔. ลดต้นทุนการผลิตพืช

โครงการที่ ๑๒ : ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยเกษตรกรตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ยังมีปัญหาความต้องการของชุมชนในเรื่องน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตประจำวัน น้ำถูกใช้ในกิจกรรมต่างๆ ทั้งการด้านอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม โดยทั่วไปมักจะใช้แหล่งน้ำผิวดินเป็นหลัก แต่ก็เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับจะใช้ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำผิวดิน มีจำนวนจำกัด แหล่งกักเก็บน้ำบนผิวดินที่มีอยู่มีไม่เพียงพอ ปริมาณน้ำผิวดินจึงไม่พอใช้ ก่อให้เกิดการขาดแคลนน้ำทุกปี จากการขาดแคลนแหล่งน้ำ น้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ ทั้งเป็นแหล่งน้ำหลักในพื้นที่ที่ไม่มีน้ำผิวดิน และเป็นแหล่งน้ำเสริมหรือแหล่งน้ำสำรอง ในกรณีที่น้ำผิวดินไม่เพียงพอ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้ในการเกษตรกรรม

๒. เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี

๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร หมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๔. พื้นที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน มกราคม - เมษายน ๒๕๖๗

๖. แผนการดำเนินงาน

ขุดเจาะน้ำบาดาล ในเขตหมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู อำเภอนาคู

๗. วิธีดำเนินงาน

เจาะบ่อน้ำบาดาลของหมู่ที่ ๕ ตำบลนาคู

๑. ท่อฟ้า ๖" จำนวน ๑๕ เส้นๆ ละ ๒,๐๐๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๓๐,๐๐๐ บาท
๒. ท่อเจาะร่อง ๖" จำนวน ๒ เส้นๆ ละ ๒,๑๐๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๔,๒๐๐ บาท
๓. กรวด จำนวน ๑๐๐ กระสอบๆ ละ ๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๕,๐๐๐ บาท
๔. กาวท่อน้ำไทย จำนวน ๕ กระป๋องๆ ละ ๒๕๐ บาท	รวมเป็นเงิน	๑,๐๐๐ บาท
๕. งานพัฒนาบ่อน้ำบาดาล	รวมเป็นเงิน	๒๐,๐๐๐ บาท
๖. ค่าแรงงานและดำเนินการ	รวมเป็นเงิน	๕๙,๘๐๐ บาท
	รวมเป็นเงิน	๑๒๐,๐๐๐ บาท

๘.งบประมาณ ค่าขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล ๑๒๐,๐๐๐ บาท
จาก อปท. ตำบลนาคู และหน่วยงานรัฐอื่นๆ

๙. ผลตอบแทนของโครงการ

๑. เกษตรกรมีน้ำใช้ในการทำเกษตรกรรม
๒. เกษตรกรสามารถใช้น้ำได้ตลอดทั้งปี
๓. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ความมั่นคง ที่ดีขึ้น

๓.๑ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๑.๑ แหล่งน้ำ

เป้าหมาย : เพื่อสร้างระบบการกักเก็บน้ำในชุมชน ให้เพียงพอต่อการทำการเกษตร

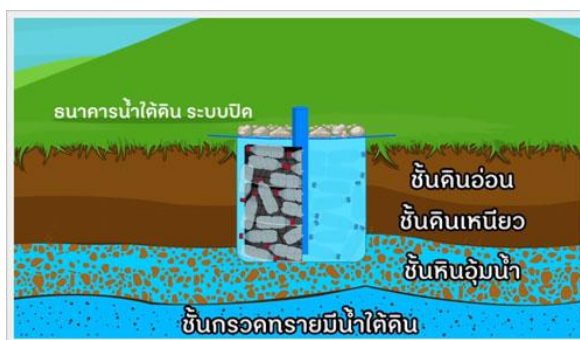
กลยุทธ์ : สร้างแหล่งเก็บน้ำในชุมชน

โครงการที่ ๑๓ : การของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการน้ำระบบธนาคารน้ำใต้ดิน

๑. หลักการและเหตุผล

การทำธนาคารน้ำใต้ดิน เป็นการกักเก็บน้ำ รักษาความชุ่มชื้นให้ชั้นผิวดิน จากดินที่แห้ง-แข็ง ก็จะนุ่มชุ่มชื้น ทำให้ต้นไม้บริเวณที่ทำธนาคารน้ำใต้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ไม่แห้งแล้ง พื้นที่แล้งในช่วงหน้าแล้งกลับมาชุ่มชื้น ฝนตกหนักมีแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใต้ดิน จึงเรียกว่าเป็นการแก้ปัญหาในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ด้วยการเติมน้ำใส่ลงในใต้ดิน เพื่อกักเก็บไว้เหมือนเป็นการฝากน้ำไว้ก่อนแล้วค่อยสูบมาใช้ในช่วงที่ฝนไม่ตก จึงเรียกระบบน้ำนี้ว่า “ธนาคารน้ำใต้ดิน” โดยจะแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ธนาคารน้ำใต้ดิน ระบบปิด และระบบเปิด ถ้าทำธนาคาร

น้ำใต้ดินทั้ง ๒ ประเภท ควบคู่ไปด้วยกันจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด จะช่วยแก้ปัญหาน้ำท่วมในหน้าฝน แก้ปัญหาพื้นที่แห้งแล้ง ช่วยเพิ่มระดับน้ำใต้ดินน้ำบาดาลช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิวดินทำให้ต้นไม้และพืชเขียว ทั้งปัดปริมาณน้ำเสียในชุมชนลดความเสียหายด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ถนนขวางทางน้ำ การกัดเซาะถนนของ น้ำหรือน้ำป่าไหลหลาก)ช่วยรักษาสิงแวดล้อมและป้องกันไฟฟ้าช่วยลดการเกิดโรคระบาดจากแมลงต่างๆ เช่น ยุง แมลงวัน แก้ปัญหาน้ำเค็ม โดยการส่งน้ำจากผิวดินลงไปกตทับน้ำเค็มที่มีความถ่วงจำเพาะมากกว่าไม่ให้ขึ้นมาปนเปื้อนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร การขุดบ่อธนาคารน้ำใต้ดินนั้นไม่ได้ขุดแค่บ่อเดียว แต่เป็นการวางตำแหน่งของบ่อให้เชื่อมโยงกับแหล่งน้ำธรรมชาติจัดสรรไว้ในพื้นที่นั้นๆ เมื่อขุดบ่อที่ถูกระบบของ ธนาคารน้ำใต้ดินที่สมบูรณ์ บ่อน้ำตื้น สระ บ่อบาดาล ฯลฯ จะถูกยกระดับขึ้นแล้วมีน้ำใต้ดินเชื่อมกันทุก ตารางเมตร เปรียบเสมือนกับการมีอ่างเก็บน้ำใต้ดินอยู่ในพื้นที่ ด้านบนทำการเกษตรด้านล่างเป็นอ่างเก็บน้ำ ด้านบนเลี้ยงสัตว์ด้านล่างอ่างเก็บน้ำ ด้านบนปลูกป่าด้านล่างอ่างเก็บน้ำ

ภาพที่ ๙ ธนาคารน้ำใต้ดินแบบปิด (ซ้าย) แบบเปิด (ขวา)

๒.วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๒.๑. เพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนน้ำในการทำการเกษตร
- ๒.๒. เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้ผิวดิน
- ๒.๓. เพื่อเพิ่มระดับน้ำใต้ดิน

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑. เกษตรกรพื้นที่ตำบลบ่อแก้วทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน

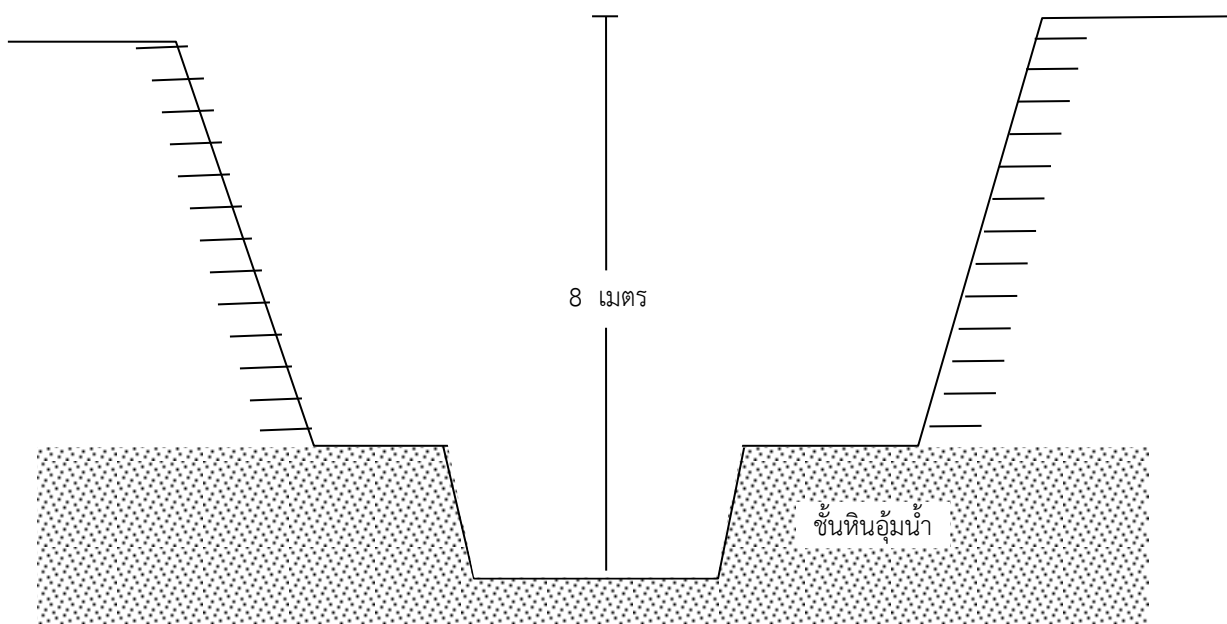
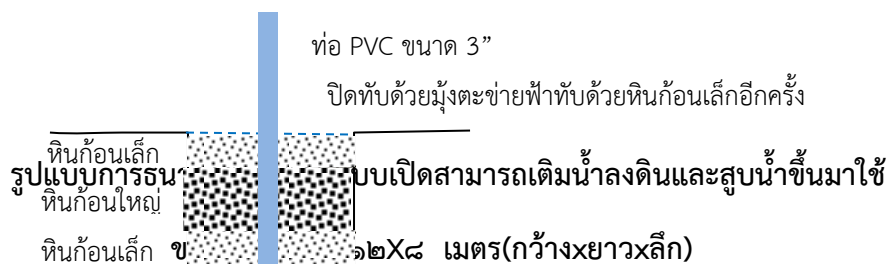
๔.วิธีการดำเนินงาน

- ๔.๑. แบ่งพื้นที่ตำบลบ่อแก้วเป็น ๓ โซน A B C
- ๔.๒. โซน A และ B ที่ติดกับแนวชายเขา ทำเป็นธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดเพื่อรับน้ำฝนที่ไหลจากภูเขาสูงสู่ดินตลอดแนว จำนวน ๑๖ จุด
- ๔.๓. โซน C เป็นพื้นที่ด้านล่าง ทำเป็นธนาคารน้ำใต้ดินระบบเปิดเพื่อนำน้ำขึ้นมาใช้และโน้มนำเปิดทางไหลของน้ำใต้ดินให้ไปตามพื้นที่เส้นทางที่กำหนดโดยยึดหลักให้เกิดการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน ๑๔ จุด หมู่บ้านละ ๑ จุด
- ๔.๔. ขุดลอกลำห้วยสาธารณะทั้ง ๕ สาย ขุดลอกขนาดพื้นที่ตามความกว้างของลำห้วยประมาณ กว้าง ๖ เมตร ยาว ๖ เมตร ลึก ๘ เมตรให้ถึงชั้นหินอุ้มน้ำแล้วทำธนาคารน้ำใต้ดินระบบปิดใส่ลงทำเป็นสะดือบ่อเพื่อดักเก็บน้ำตามลำห้วยไหลลงสู่ดิน ลำห้วยละ ๒ จุด

๔.๕. ทั้งนี้ข้อ ๑- ๔ ต้องอยู่ในการกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่โยธาและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร องค์การบริหารตำบลส่วนท้องถิ่น ที่จะต้องเป็นผู้ชี้จุดในการขุดสระน้ำ และได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่

รูปแบบการธนาคารน้ำใต้ดินแบบปิดเพื่อเติมน้ำลงสู่ดิน

ขนาดหลุม ๒.๕x๒.๕x๒.๐ เมตร(กว้างxยาวxลึก)

๕. พื้นที่เป้าหมาย

- ๕.๑. พื้นที่ตำบลบ่อแก้วทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน
- ๕.๒. พื้นที่แนวเขตชายเขาทางทิศเหนือของตำบลบ่อแก้วตลอดแนว
- ๕.๓. พื้นที่ลำห้วย ๕ สายที่ผ่านตำบลบ่อแก้ว (ห้วยบง ห้วยจาน ห้วยกุดตาไถ่ ห้วยแซ่ ห้วยยาง)

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม ๒๕๖๗ - กันยายน ๒๕๖๘

๗.งบประมาณ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๘.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๘.๑.เกษตรกรตำบลบ่อแก้วมีน้ำเพียงพอในการทำการเกษตร

- ๘.๒.ดินมีความชุ่มชื้นแก้ปัญหาภัยแล้ง
- ๘.๓.ระดับน้ำใต้ดินสูงขุดที่ไหนก็เจอ

๙. ตัวชี้วัด

- ๙.๑. มีพื้นที่ทำการเกษตรปลูกพืชฤดูแล้งเพิ่มขึ้น ๘๐%

๑๐. หน่วยงานรับผิดชอบ

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว
- สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด
- สำนักทรัพยากรน้ำ เขต ๔ ขอนแก่น
- ชลประทานจังหวัดกาฬสินธุ์
- สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู

๓.๑.๒ คุณภาพดิน

เป้าหมาย : เพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้มีโครงสร้างที่ดีขึ้น

กลยุทธ์ : ส่งเสริมการไถกลบตอซังการใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยพืชสดเพื่อบำรุงดินให้มีโครงสร้างที่ดีขึ้น

โครงการที่ ๑๔ ไถกลบตอซังสร้างฟองพอง

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรชาวตำบลบ่อแก้วมีอาชีพหลักคือการปลูกข้าวนาปี ในกิจกรรมการทำนาของเกษตรกรเกือบจะทั้งหมดใช้ปุ๋ยเคมี ทุกๆปีทำให้ดินแข็ง แน่น ไม่มีความพรุนหรือช่องว่างของอากาศ บางรายมีการเผาตอซังข้าวก่อนการเพาะปลูก ทำให้ดินขาดความชุ่มชื้น ขาดแร่ธาตุ ขาดความอุดมสมบูรณ์ ทำให้ผลผลิตข้าวลดลงรวมทั้งคุณภาพต่ำลงเรื่อยๆ ต้องไปลงทุนด้านปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและแมลงศัตรูพืชเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตโดยไม่จำเป็น การไถกลบตอซังข้าวควบคู่กับปลูกพองเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสดสามารถช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดินให้มีสภาพที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นข้าว ส่งผลให้ดินโปร่ง รากชอนไชง่าย แดกกอดี และมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิตจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการกำจัดโรคแมลงและวัชพืช

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่เกษตร
- ๒.๒ เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวและต้นทุนการผลิตลดลง
- ๒.๓ ลดมลพิษอากาศจากการเผาตอซังข้าวในพื้นที่เกษตร
- ๒.๔ เพื่อรณรงค์ตอซังส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๓. เป้าหมาย

- ๓.๑ เกษตรกรตำบลบ่อแก้วทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน (หมู่บ้านละ ๓๐ ราย)

๔.วิธีการดำเนินการ

- ๔.๑ คัดเลือกเกษตรกรหมู่บ้านละ ๓๐ ราย รายละไม่เกิน ๑๐ ไร่ (๔๒๐ ราย)
- ๔.๒ จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน
- ๔.๓ หลังจากเก็บเกี่ยวข้าวนาปี ทำการไถกลบตอซังข้าว
- ๔.๔ หว่านเมล็ดพันธุ์ปอเทืองอัตราส่วน ๕ กิโลกรัมต่อไร่
- ๔.๕ ไถกลบปอเทืองตอนอายุ ๕๐ วัน

๕.พื้นที่เป้าหมาย

- ๕.๑ พื้นที่นาเกษตรกรทั้ง ๑๔ หมู่บ้าน

๖.ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

- ตุลาคม ๒๕๖๖ – มีนาคม ๒๕๖๗
ตุลาคม ๒๕๖๗ – มีนาคม ๒๕๖๘

๗.งบประมาณ

ค่าเมล็ดพันธุ์ปอเทือง ๕๒๕,๐๐๐ บาท

๘.ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๘.๑ ดินในพื้นที่นาของเกษตรกรมีคุณภาพดีขึ้น
- ๘.๒ ผลผลิตข้าวสูงขึ้นและต้นทุนการผลิตลดลง
- ๘.๓ ลดมลพิษทางอากาศจากการเผาตอซัง
- ๘.๔ ได้ภาพลักษณ์ที่ดีในการประชาสัมพันธ์ข้าวคุณภาพดี

๙.ตัวชี้วัด

- ๙.๑ ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐
- ๙.๒ ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลงร้อยละ ๒๐

๑๐.หน่วยงานรับผิดชอบ

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว
สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวกาฬสินธุ์
สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู
สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์

โครงการที่ ๑๕ ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ

๑.หลักการและเหตุผล

ได้มีการปลูกพืชในพื้นที่ติดต่อกันมาหลายปี ไม่มีการบำรุงรักษาดิน ประกอบกับมีการใช้สารเคมีมาก ทำให้สิ่งมีชีวิตที่อาศัยในดินตาย ไม่มีตัวย่อยสลายทำให้เกิดเป็นปุ๋ยได้ จึงทำให้ดินขาดประสิทธิภาพ จึงได้จัดทำโครงการเพื่อปรับปรุงดินให้อยู่ในสภาพที่พร้อมจะผลิตได้

๒.วัตถุประสงค์

- ๒.๑. เพื่อเป็นการให้ความรู้แก่เกษตรกรเรื่องการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย
- ๒.๒ เพื่อให้เกษตรกรได้หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น
- ๒.๓ เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต

๓.เป้าหมาย

- ๓.๑ เกษตรกร หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๔.วิธีการดำเนินการ

- ๔.๑ คัดเลือกเกษตรกรจากทั้ง ๑๔ หมู่บ้านในตำบลบ่อแก้วจำนวน ๓๐๐ ราย
- ๔.๒ จัดอบรมการปรับปรุงดินด้วยการทำปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ปุ๋ยชีวภาพ เดือน เมษายน - กรกฎาคม
- ๔.๓ ศึกษาดูงานจุดที่ประสบผลสำเร็จ เดือนมิถุนายน - สิงหาคม ของทุกปี
- ๔.๔ รณรงค์ไม่ให้เผาตอซังข้าว โดยทำเอกสารประชาสัมพันธ์ทุกหมู่บ้าน

๕.พื้นที่เป้าหมาย

- ๕.๑ หมู่ที่ ๑ - ๑๔ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖.ระยะเวลาการดำเนินโครงการ

ปี ๒๕๖๒	หมู่ที่ ๑, ๕, ๖, ๗, ๑๓	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน
ปี ๒๕๖๓	หมู่ที่ ๒, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน
ปี ๒๕๖๔	หมู่ที่ ๓, ๔, ๑๐, ๑๔	จำนวนเกษตรกร	๑๐๐ คน

๗.งบประมาณ

- ๗.๑ ค่าอาหาร ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
 - ๗.๒ ค่าอาหารว่าง/เครื่องดื่ม ๓๐๐ คน ๆ ละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๑,๒๕๐ บาท
 - ๗.๓ ค่าเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๒๒,๕๐๐ บาท
 - ๗.๔ ค่าวิทยากร ชั่วโมงละ ๒๐๐ บาทรวม ๒๔ ชั่วโมง เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท
 - ๗.๕ ขอสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ปอเทือง จากสถานีพัฒนาที่ดิน
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔๒,๓๐๐ บาท

๘.ประโยชน์ที่ได้รับ

- ๘.๑ เกษตรกร รู้วิธีการปรับปรุงดิน ๓๐๐ ราย
- ๘.๒ ทำให้ผลผลิตพืชเพิ่มขึ้น
- ๘.๓ เป็นการรักษาระบบนิเวศในการผลิตพืช
- ๘.๔ ลดต้นทุนการผลิตพืช

๙.ตัวชี้วัด

- ๙.๑ ผลผลิตข้าวเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐
- ๙.๒ ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลงร้อยละ ๒๐

๑๐.หน่วยงานรับผิดชอบ

- องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้ว
- สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์
- กรมส่งเสริมการเกษตร

๓.๒ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

๓.๒.๑ พืชฤดูแล้ง

เป้าหมาย : เพื่อเพิ่มอาชีพเพิ่มรายได้เกษตรกรในช่วงฤดูหลังการทำนา

กลยุทธ์ : การรวมกลุ่มสร้างเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง

โครงการที่ ๑๖ ส่งเสริมการปลูกพืชฤดูแล้ง

๑. หลักการและเหตุผล

เกษตรกรชาวตำบลบ่อแก้วจะมีอาชีพหลักคือการทำนาปี หลังจากนั้นก็จะว่างงานทำให้เกษตรกรขาดรายได้อพยพไปขายแรงงานต่างถิ่น ตำบลบ่อแก้วมีพื้นที่ในเขตชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยจาน ซึ่งมีศักยภาพในการใช้ประโยชน์เพาะปลูกในช่วงฤดูแล้ง ครอบคลุม หมู่ ๑,๕,๖,๗,๑๒ จำนวน ๑๘๐ ครัวเรือน

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
- เพื่อให้มีงานทำมีรายได้เสริมรายได้หลักไม่ต้องไปขายแรงงานในต่างถิ่น
- เพื่อให้มีผลผลิตเพื่อบริโภคอย่างเพียงพอ
- เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้ทรัพยากรดิน, น้ำ

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกร หมู่ ๑, ๕, ๖, ๗, ๑๒ จำนวน ๑๘๐ ครัวเรือน มีงานทำตลอดปี
- เกษตรกรจำนวน ๘๐ ครัวเรือน มีรายได้เพิ่มขึ้น
- ราษฎรไม่ต้องเดินทางไปขายแรงงานต่างถิ่น
- เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในหมู่บ้านข้างเคียง

๔. วิธีดำเนินการ

- ๔.๑ จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกพืชฤดูแล้ง
- ๔.๒ ปลูกพืชตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไปเพื่อลดความเสี่ยงในการผลิต
- ๔.๓ ฝึกอบรมและศึกษาดูงาน
- ๔.๔ ขอรับการสนับสนุนความรู้-ปัจจัยการผลิต จากกรมส่งเสริมการเกษตรและองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแก้วงบประมาณในรูปกองทุน ๘๐,๐๐๐ บาท

๕. พื้นที่เป้าหมาย หมู่ที่ ๑, ๕, ๖, ๗, ๑๒ ตำบลบ่อแก้ว

๖. ระยะเวลาดำเนินการ ปี ๒๕๖๗-๒๕๖๘

๗. งบประมาณ ในรูปของกองทุน ๘๐,๐๐๐ บาท

๘. ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายมีงานมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องเดินทางไปทำงานต่างถิ่น

๓.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๓.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตข้าว
- สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปผลผลิตข้าว เพื่อเพิ่มมูลค่า

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาคุณภาพการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๓.๑.๒ ยางพารา

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สามารถรวมกลุ่มแปลงใหญ่ยางพารา
- สร้างเครือข่ายกลุ่มยางพาราเพื่อขยายตลาดรับซื้อ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตยางพารา

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ การรวมกลุ่มเกษตรกรและขยายเครือข่ายผู้ปลูกยางพารา

๓.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๓.๒.๑ เกษตรกร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- สร้างกลุ่มเกษตรกรในตำบลภูแล่นช้าง

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

โครงการที่ ๑ การรวมกลุ่มเกษตรกรและขยายเครือข่ายผู้ปลูกยางพาราอย่างยั่งยืน

๓.๒.๒ กลุ่มยางพาราแปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานแปลงใหญ่
- สร้างรายได้ให้แก่กลุ่มนาแปลงใหญ่ อย่างยั่งยืน
- สร้างเครือข่ายกลุ่มนาแปลงใหญ่ในอำเภอ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบยางพาราแปลงใหญ่

๓.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๓.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- ปรับปรุงดินในพื้นที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ตำบลภูแล่นช้าง อำเภอนาคู

จังหวัดกาฬสินธุ์

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์แก้ไข

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด

๓.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

- จัดหาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ประสบปัญหาแล้ง และบรรเทาปัญหา

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ กลยุทธ์เชิงรับ

โครงการที่ ๑ โครงการขุดเจาะบาดาลเพื่อการเกษตร

โครงการพัฒนาคุณภาพข้าวปลอดภัย

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนส่วนหนึ่งเกิดจากการบริโภคอาหารที่มีสารเคมีปนเปื้อน เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาด้านสุขภาพ การผลิตข้าวอินทรีย์จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการบริโภคอาหารที่ปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

๒. วัตถุประสงค์

๑. มีพื้นที่ปลูกข้าวปลอดภัยในอำเภอนาคูเพิ่มขึ้น

๒. เกษตรกรมีองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวปลอดภัย

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรจำนวน ๕๐๐ ราย พื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

เกษตรกร ในตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๕๐๐ ราย พื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่

๖. กิจกรรม

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่
- ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่
- ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๐๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๕๐๐ ไร่

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/คัดเลือก เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ			↔									
อบรมเกษตรกร					↔							
จัดทำแปลงผลิตข้าวอินทรีย์ ปลอดภัย						↔	↔	↔	↔	↔		
รวบรวมผลผลิต/ทำ การตลาด											↔	

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๑๐๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๑๐๐ รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดทำแปลงผลิตข้าวอินทรีย์

เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ จำนวน ๕,๐๐๐ กิโลกรัมๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๒๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๔๗,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. มีพื้นที่ที่ปลูกข้าวอินทรีย์เพิ่มขึ้น จำนวน ๒,๕๐๐ ไร่
๒. เกษตรกรมีองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวปลอดภัยและการผลิตข้าวอินทรีย์ จำนวน ๕๐๐ ราย

โครงการพัฒนาคุณภาพการแปรรูปและเพิ่มมูลค่าข้าวครบวงจร

๑. หลักการและเหตุผล

การปลูกข้าว เป็นอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ละปีนารายได้เข้าสู่ประเทศ เป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่อาศัยธรรมชาติ ซึ่งสภาพดินฟ้าอากาศไม่แน่นอน อีกทั้งมีปัญหาโรค และแมลงเป็นอุปสรรคที่สำคัญ การผลิตยังเป็นการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนและส่งขายในท้องถิ่น และการแปรรูปให้เป็นสินค้าอื่นยังมีน้อย ทำให้รายได้ในการขายสินค้าไม่ต่อเนื่อง อีกทั้งการรวมกลุ่มเกษตรกรยังไม่ต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมของชุมชนในการผลิตสินค้าและแปรรูปผลผลิต มีความมั่นคง ต่อเนื่อง โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันประกอบกิจกรรม โดยใช้ทุนของชุมชน ได้แก่ ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรมและทุนทางสังคมเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มและการแปรรูปเพิ่มมูลค่าข้าวให้มีประโยชน์สูงสุด

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้แก่เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจลักษณะสำคัญ ของการรวมกลุ่ม
๒. เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนาความสามารถในการจัดการ ให้มีความเข้มแข็งพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้า ในอนาคต
๓. เพื่อจัดอบรมการให้ความรู้แก่เกษตรกรด้านการจัดการ สามารถจัดการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต ให้ผลตอบแทนสูง และสามารถบริหารจัดการในเชิงธุรกิจได้
๔. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพิ่มมูลค่าสินค้าข้าว ให้มีความหลากหลาย

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร ในตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๑๐ กลุ่ม จำนวน ๕๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ดำเนินการอบรมเกษตรกรตำบลภูแล่นช้าง ดังนี้

๑. บ้านภูแล่นช้าง หมู่ที่ ๑ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๒. บ้านคุ้มหัวเมือง หมู่ที่ ๒ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๓. บ้านโนนศาลา หมู่ที่ ๓ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย
๔. บ้านน้ำปุ่น หมู่ที่ ๔ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐ ราย

๕. บ้านโนนนาคำ	หมู่ที่ ๕ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐	ราย
๖. บ้านน้ำคำ	หมู่ที่ ๖ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐	ราย
๗. บ้านโพธิ์แสง	หมู่ที่ ๗ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐	ราย
๘. บ้านพรหมสว่าง	หมู่ที่ ๘ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐	ราย
๙. บ้านเมืองภู	หมู่ที่ ๙ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐	ราย
๑๐. บ้านน้ำปุ่น	หมู่ที่ ๑๐ ตำบลภูแล่นช้าง	เกษตรกร	๑๐	ราย

๖. กิจกรรม

- ประชาสัมพันธ์โครงการ เดือน เมษายน - พฤษภาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- ดำเนินการฝึกอบรม เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- สรุปการดำเนินงาน เดือน พฤศจิกายน - ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/ คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วม โครงการ			←→									
อบรมเกษตรกร					←→							
จัดทำแปลงผลิตข้าวครบ วงจร						←→						
สรุปผลการดำเนินงาน											←→	

๘. งบประมาณ(ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๒ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๑๐๐ รายๆละ ๔ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๑๐๐ รายๆ ละ ๒ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท

ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๖๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิตตามความต้องการกลุ่ม เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๐๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้การแปรรูปข้าวและนำไปปฏิบัติได้จำนวน ๕๐๐ ราย

๒. มีกลุ่มแปรรูปข้าวเพื่อการค้าเพิ่มขึ้นจำนวน ๑๐ กลุ่ม

โครงการขุดเจาะบาดาลเพื่อการเกษตร

๑. หลักการและเหตุผล

ตำบลภูแล่นช้างเป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน และเป็นพื้นที่ที่อาศัยน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาจากภัยพิบัติ(ฝนทิ้งช่วง) เป็นจำนวนมาก โดยในเขตพื้นที่ภูแล่นช้างร้อยละ ๘๐ การขุดเจาะบาดาล จึงเป็นช่วยแก้ปัญหาแก่เกษตรกรให้สามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี เป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งน้ำเพื่อที่จะกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตรได้ตลอดปี
๒. เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งอาหารตลอดทั้งปี

๓. เป้าหมาย

๑. บ่อบาดาล จำนวน ๑๕๐ บ่อ

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

- ประชาสัมพันธ์โครงการ เดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- ดำเนินการฝึกอบรม เดือน เมษายน ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- สรุปการดำเนินงาน เดือน สิงหาคม - ธันวาคม ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๑๕๐ บ่อ

๖. กิจกรรม

จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลภูแล่นช้าง

- ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับทราบและรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- จัดเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ดำเนินการขุดบ่อบาดาล

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ ขุดเจาะบาดาล จำนวน ๓๐ บ่อ

- ติดตามและประเมินผลร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลโนนนาจาน/คณะกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลภูแล่นช้าง

๖. กิจกรรม

- ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๕๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๑๐๐ ไร่

๗. วิธีดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	←→											
อบรมเกษตรกร			←→									
จัดทำแปลงผลิตมันสำปะหลัง	←→											
จัดทำแปลงระบบน้ำหยด	←→											
สรุปผลการดำเนินงาน					←→							

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรตามโรงเรียนเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๕๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๕๐ รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๘,๕๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เพื่อเพิ่มพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน ๕๐๐ ไร่
๒. เพิ่มรายได้แก่เกษตรกร
๓. เกษตรกรมีองค์ความรู้ด้านการผลิตยางพารา อย่างมีประสิทธิภาพจำนวน ๒๕๐ ราย

โครงการส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยปุ๋ยพืชสด

๑. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากสภาพพื้นที่ตำบลภูแล่นช้าง เป็นที่ราบสูง ดินเป็นดินร่วนปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ อีกทั้งเกษตรกรนิยมปลูกพืชชนิดเดิมซ้ำ ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมสภาพ การปลูกพืชปุ๋ยพืชสด เช่น ปอเทือง การไถกลบตอซัง จึงเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะสามารถปรับปรุงบำรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำนา และการปลูกพืชอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ การปรับปรุงบำรุงดิน
๒. เพื่อเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน

๓. เป้าหมาย

๑. เกษตรกรจำนวน ๙๐๐ ราย พื้นที่ ๔,๕๐๐ ไร่

๔. ระยะเวลาดำเนินการ

ปี พ.ศ.๒๕๖๖ – ปี พ.ศ.๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

เกษตรกรตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๙๐๐ ราย พื้นที่ ๔,๕๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๖๙ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่
 ปี พ.ศ. ๒๕๗๐ อบรมเกษตรกรจำนวน ๑๘๐ ราย จัดทำแปลงผลิตฯพื้นที่ ๙๐๐ ไร่

๖. วิธีดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ประกาศรับสมัคร/คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	←→											
อบรมเกษตรกร			←→									
จัดทำแปลงปรับปรุงบำรุงดิน				←→								
สรุปผลการดำเนินงาน											←→	

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๑๘๐ รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๑๘๐ รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๒๑,๖๐๐ บาท

๒. กิจกรรมจัดหาปัจจัยการผลิต

เมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน ๔,๕๐๐ กิโลกรัมๆละ ๓๓ บาท

เป็นเงิน ๑๓๕,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๖๕,๖๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีความรู้ การปรับปรุงบำรุงดินจำนวน ๙๐๐ ราย
๒. ปรับปรุงบำรุงโดยใช้ปุ๋ยพืชสด จำนวน ๔,๕๐๐ ไร่

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. หลักการเหตุผลและแนวคิดของโครงการ

เนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลที่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เมื่อครั้ง ทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงมีพระชนมายุครบ ๕๐ พรรษา ในพุทธศักราช ๒๕๔๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้า ล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ และด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ทุกครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนพสกนิกรในถิ่นทุรกันดาร โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ด้วยทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ความเป็นอยู่ของพสกนิกรเหล่านั้นดีขึ้น พระราชกรณียกิจดังกล่าวเป็นความประทับใจแก่ปวงชนชาวไทยมาโดยตลอด ในวโรกาสดังกล่าวกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นควรจัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความร่วมมือของงานวิจัย พัฒนา และงานบริการวิชาการเกษตร ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในพื้นที่เป้าหมายที่มีศักยภาพการผลิตในรูปแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นกลไกของชุมชนในการรณรงค์ฟื้นฟูเกษตรกรและ แก้ไขปัญหาาร่วมกันในรูปแบบกิจกรรมให้บริการเคลื่อนที่ และกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และการฝึกอบรม เพื่อแสดงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกราบบังคมทูลขอพระราชทานพระราชนุญาต จัดทำโครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ถวาย และขอรับพระมหากรุณาธิคุณให้โครงการอยู่ในพระราชานุเคราะห์ ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร การจัดตั้งคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ เป็นวิธีการดำเนินงานอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้การบริการทางวิชาการและ การถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจที่รับผิดชอบ โดย เป็นการปฏิบัติงานในเชิงรุกที่ทำให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่มีปัญหา ให้ได้รับบริการทางการเกษตรอย่างรวดเร็ว ทัวถึงและครบถ้วน เช่น การวิเคราะห์ดิน การวินิจฉัย โรคพืช โรคสัตว์ โรคสัตว์น้ำ และการให้วัคซีนป้องกันโรค รวมถึงการถ่ายทอดเทคโนโลยีและฝึกอบรมความรู้การเกษตรเสริมเพิ่มเติมควบคู่กันไปด้วย ซึ่งเป็นการดำเนินการในลักษณะบูรณาการการทำงานระหว่าง นักวิชาการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในแต่ละสาขา ทั้งด้านพืช สัตว์ ประมง ดิน และน้ำ ฯลฯ พร้อมด้วยอุปกรณ์และเครื่องมือทางวิชาการด้านต่างๆ มาให้บริการในคลินิกเกษตร โดยสามารถ เคลื่อนที่เข้าไปได้ถึงในระดับตำบล เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ารับบริการทางการเกษตรได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุก ด้านในคราวเดียวกัน

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรที่มีปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่ห่างไกล สามารถเข้าถึงการบริการทางวิชาการ และได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างครบวงจรในคราวเดียวกัน นอกจากนั้นยังเป็นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานวิชาการ หน่วยงานส่งเสริม และศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการให้บริการและแก้ไขปัญหาทางการเกษตรร่วมกัน

๓. เป้าหมาย

บุคคลเป้าหมายเกษตรกร ตำบลภูแล่นช้าง ๑๐ หมู่บ้าน รวม ๑๐๐ ราย

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร หรือศูนย์เครือข่าย อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

๖. กิจกรรม

- กิจกรรมหลัก ได้แก่ ให้บริการด้านคลินิก ให้คำปรึกษา ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัย โดยใช้อุปกรณ์และเครื่องมือจากห้องปฏิบัติการ เช่น คลินิกพืช คลินิกปศุสัตว์ คลินิกประมง คลินิกดินและปุ๋ย ฯลฯ

- กิจกรรมเสริม ได้แก่ การบริการความรู้และนิทรรศการต่างๆ ให้คำแนะนำ การแก้ไขปัญหาการพัฒนาแหล่งน้ำ กฎหมายเกษตร เครื่องจักรกลเกษตร ฯลฯ

๗. วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินการ	เดือน											
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
จัดนิทรรศการส่งเสริม การเกษตร												

๘. งบประมาณ

๘.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน ๑๒,๐๐๐ บาท

๘.๒ ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

- เทศบาลตำบลภูแล่นช้าง จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑ เกษตรกร จำนวน ๑๐๐ ราย ได้แสดงความจงรักภักดีและเทิดพระเกียรติเนื่องในโอกาสอันเป็นมิ่งมหามงคลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพ ในปี ๒๕๖๘

๙.๒ เกษตรกร มีความรู้ ทักษะ ประสพการณ์ ตลอดจนเทคโนโลยีการเกษตรที่ดีและเหมาะสมในการประกอบอาชีพ

๙.๓ เกษตรกร ได้รับการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรอย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์พร้อมกันได้ ณ จุดเดียว

๙.๔ การบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน เครือข่ายเกษตรกร ในการแก้ไขปัญหาาร่วมกันได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๘. งบประมาณ (ต่อปี)

๑. กิจกรรมอบรมเกษตรกรจำนวน ๑ วัน

ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่มจำนวน ๕๐รายๆละ ๒ มื้อๆละ ๒๕ บาท เป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาท

ค่าอาหารกลางวันจำนวน ๕๐รายๆละ ๑ มื้อๆละ ๑๒๐ บาท เป็นเงิน ๖,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๘,๕๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและ รวมกันจำหน่าย โดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน

๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีผลผลิตต่อหน่วยเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐาน ภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๓. สร้างเครือข่ายกลุ่มยางพาราแปลงใหญ่ในอำเภอ

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง.2553. สำนักบริหารทะเบียน กรมการปกครอง.จำนวนประชากรในอำเภอนาคู กระทรวงมหาดไทย.
- กรมการพัฒนาชุมชน.2561. เว็บไซต์ศูนย์ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท.ข้อมูล จปฐ. ปี 2561.กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงคมนาคม. **ชั้นข้อมูลเส้นทางถนน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
- กรมพัฒนาที่ดิน. **ชั้นข้อมูลชุดดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
- กรมพัฒนาที่ดิน. **การใช้ประโยชน์ที่ดิน** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
- กรมพัฒนาที่ดิน. **ระดับความเหมาะสมของพื้นที่** (ข้อมูลสารสนเทศภูมิศาสตร์)
- กรมปศุสัตว์.2556.สำนักงานปศุสัตว์อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์.**ข้อมูลปศุสัตว์ในอำเภอนาคู** . กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.2561.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสายนาวัง สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลสายนาวัง(พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔).** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์ สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์(พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗).** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์ สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์ (พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗).** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์ สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลโนนนารายณ์(พ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗).** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร.๒๕๕๔.ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลภูแล่นช้าง สำนักงานเกษตรอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. **แผนพัฒนาการเกษตรประจำตำบลภูแล่นช้างพ.ศ. ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗).** กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๒. **รายงานผลการวาดแปลง** แหล่งที่มา : <http://ssmap.doae.go.th/geofarmer/>
- กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๑. **ระบบสารสนเทศการผลิตทางการเกษตร**
แหล่งที่มา : <https://production.doae.go.th/>
- เว็บไซต์ไทยตำบลดอทคอม. **ข้อมูล อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์** แหล่งที่มา : <http://www.thaitambon.com/tambon/๔๖๑๖๐๒>
- ข้อมูลชุมชนตำบลสายนาวัง. สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร**
องค์การบริหารส่วนตำบลสายนาวัง อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. **แผนพัฒนาสี่ปี (พ.ศ. 2561 - 2564)**
- กรมควบคุมมลพิษ. ๒๕๖๒ **รายงานสถานการณ์และคุณภาพอากาศประเทศไทย** แหล่งที่มา : <http://air4thai.pcd.go.th/webV๒/station.php?station=๔๖๓>

สำนักงานที่ดินจังหวัดจังหวัดกาฬสินธุ์ ๒๕๕๓. พื้นที่ถือครองของประชากรอำเภอนาคู
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2557. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด จำแนกตาม
สาขาการผลิต จังหวัดกาฬสินธุ์

แหล่งที่มา : <http://service.nso.go.th/nso/web/statseries/statseries15.html>